PEDAGÓGIAI PROGRAM

2020.

Készítette: Keresztes Orsolya

óvodavezető és a

nevelőtestület

Tartalom

Bevezető 4

I. Az óvodai nevelésünk célja, feladata, rendszere, elvei

Gyermekkép 5

Óvodakép 6

Az intézmény szervezeti felépítése 7

Helyzetkép 7

Társadalmi környezet bemutatása 7

Szakmai környezet bemutatása 8

Tárgyi környezet bemutatása 9

Alapvető módszereink 9

Programunk nevelési alapelvei 10

Programunk célja 10

Helyi nevelési alapelve 12

Általános nevelési elvek 13

A nevelés általános feladatai 13

A nevelőmunka alapvető keretei 13

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek 13

Egészséges életmód alakítása 16

Környezettudatos magatartás megalapozása 17

„Zöld szemlélet” környezeti nevelése 18

Gondozás 21

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés 23

Anyanyelvi-, nyelvi-, kommunikációs- és értelmi nevelés, fejlesztés 25

II.**AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI** 27

Játék 27

Mozgás 31

Mese-vers 35

Ének- zene, énekes játék, gyermektánc 37

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 40

Külső világ tevékeny megismerése 42

Anyanyelvi nevelés 47

Munka jellegű tevékenységek 49

A tevékenységekben megvalósuló tanulás 51

Az információs és kommunikációs eszközök használatának lehetőségei 55

III.**AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE** 56

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 59

Tervezés, mérés, értékelés 61

Nevelést támogató főbb dokumentumok 65

Pedagógiai munkát támogató szakmai csoportok 66

Óvodánk hagyományai 69

Gyermekvédelemmel összefüggő feladatok, tevékenységek 71

Szociális hátrányokat enyhítő tevékenységek, esélyegyenlőség biztosítása 75

Kiemelt figyelmet igénylőgyermekek integrált nevelése 77

Óvodánk kapcsolatrendszere 81

Záró rendelkezések 84

Irodalom 85

Legitimáció 87

BEVEZETŐ

Intézményünk Pedagógiai programja összhangban áll az Alapprogramban foglaltakkal, a Közoktatási Törvényben megfogalmazott tartalmi követelményekkel és a helyi adottságokból és igényekből fakadó elvárásokkal és lehetőségekkel. Az ebben meghatározott közös értékrend minden dolgozóra érvényes. Pedagógiai programunk elkészítése közben megőriztük az óvodai nevelésünk során jól bevált gyakorlat eredményeit, hagyományait, az alternatív és innovatív pedagógiai törekvések megvalósítható elemeit és minden olyan tartalmi értéket, ami a gyermekek számára hasznosítható, az életkori és egyéni adottságokhoz alkalmazkodó, egyenletes, megfelelő ütemben történő személyiségfejlődést eredményez.

Célunk, hogy a 6 éves kor végén harmonikus egységet alkosson a gyermekben a szellem gazdagsága, az erkölcs tisztasága és a test fejlettsége. Figyelembe vettük, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő és hátránycsökkentő szerepet tölt be. Programunkban fontosnak tartjuk a gyermekek tiszteletét, a gyermekközpontúságot, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását, beleértve a különbözőségek elfogadását. Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

I. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, RENDSZERE, ELVEI

GYERMEKKÉP

„… érzéssel kell bánni velük. Ha erőltetjük, rögtön megijednek. Hagyni kell, hogy kiteljesedjenek. Az a lényeg, hogy ne akarjuk megváltoztatni az egyéniségüket.”

(Nicholas Ewans)

A gyermek maga a csoda, akinek az a dolga, hogy fejlődjön, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott

környezeti hatások együttesen határozzák meg. A 3-6 éves korú gyermekek harmonikus fejlődését legjobban a családias légkörű kortárs közösség biztosítja.

A gyermeknek arra az időszakra, amíg távol van a családtól, befogadó közösségre, gondoskodásra a családi légkör pótlására, érzelmi biztonságra, védettségre és szeretetre van szüksége s minél kisebb a gyermek, annál jobban igényli azt. Óvodánk nem akarja és nem is tudja átvállalni a család funkcióját, sőt közvetett úton annak erősítésén fáradozunk. Segítünk abban, hogy értelmes, testileg és lelkileg kiegyensúlyozott, a világ dolgaira rácsodálkozó, nyitott, szép és új iránt fogékony, önfeledten tevékenykedő, boldog gyermekek nőjenek fel mellettünk és hogy mindezt az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett gazdag ismeretnyújtással, szeretettel érjük el.

Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, az esélyegyenlőséget, a hátrányokat csökkentő pedagógiai magatartással. A mindennapi munkánk során olyan gyermekeket szeretnénk nevelni az óvodai élet végére, akik, jókedvűek, optimisták, tudnak örülni önmaguk és társaik sikerének, együttműködőek játékban és egyéb tevékenységekben. Szívesen kommunikálnak, a konfliktusaikat agresszió nélkül oldják meg, mások problémái iránt érzékenyek, segítőkészek, nyitottak, érdeklődőek, koruknak megfelelően óvják, védik környezetüket, felfedezik, értékelik a szépet, a helyes-, helytelen viselkedésről, tevékenységről képesek reálisan ítéletet alkotni. A világ sajnos nemcsak szeretetből, boldogságból áll, hanem „harcból” is, ezért kötelességünknek érezzük, hogy megerősítsük gyermekeinkben azoknak a tulajdonságoknak a csíráit, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megállják a helyüket az életben és eligazodjanak a körülöttük lévő világban.

ÓVODAKÉP

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis
Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van segítségemre!"

Arra törekszünk, hogy óvodánk tükrözze külső megjelenésében a harmóniát, az egységet és az esztétikumot. Légköre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét. Élményekkel teli, gazdag tevékenységet biztosítva alakítjuk a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek számára az adott életszakaszban megtaláljuk a számukra leginkább megfelelő, optimális fejlődési feltételeket. Programunk épít arra, hogy az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Figyelembe veszi a gyermekek

egyéni igényeit, és tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget.

A kisgyermekkorban szerzett tapasztalatok, érzelemdús élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Ismeretei bővülésével később érti meg, dolgozza fel, amit kapott. Ezért is kiemelkedően fontos, hogy olyan nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, ahol önmagához képest fejlődhet. Nevelőmunkánkat az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra kell alapoznunk. A hatékony partnerközpontú intézményi működés megvalósítása és folyamatos fejlesztése érdekében a **szervezeti kultúra** olyan magas szintű kialakítására törekszünk, amelyben a dolgozók azonosulni tudnak a szervezet mérhető és értékelhető céljaival. Mindenki tisztában van saját feladataival, értékeivel és gyengeségeivel. Látja lehetőségét egyéni képességeinek kibontakoztatására, az önmegvalósításra és az önfejlődésre. Az intézményen belüli **folyamatok szabályozásával,** értékrendek, célok, feladatok, és elvárások közös meghatározásával arra törekszünk, hogy intézményünket egységes működés jellemezze. Folyamatosan figyelemmel kísérjük intézményünk belső és külső partneri igényeit, ezáltal lehetőségünk nyílik a társadalmi változásokra való gyors és rugalmas reagálásra.

Szem előtt tartjuk a fejlődés és fejlesztés irányainak és tartalmának közös meghatározásával a folyamatos **innováció** belső igénnyé válása.

AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

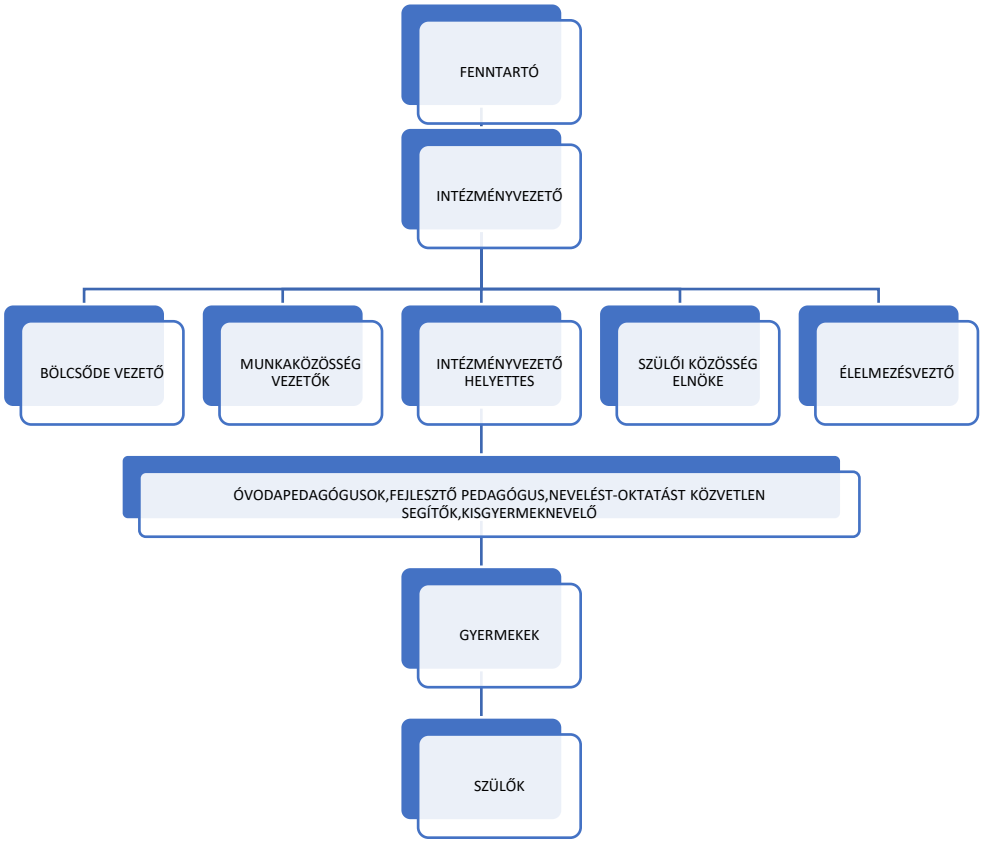

HELYZETKÉP

Társadalmi környezet bemutatása

Óvodánk épülete a község csendes utcájában, családi házas környezetben található, az óvoda összesen 3 csoporttal működik, a gyermekcsoportok összetétele homogén, az intézmény 75 gyermek befogadására alkalmas. A családok szociális és anyagi helyzete eltérő, krízishelyzet ritkán fordul elő. A térítésmentes óvodai ellátást, 2019. szeptemberétől 61 gyermek veszi igénybe, így a kihasználtság 81,3 %. A gyermekétkeztetést saját főző konyha biztosítja 2011 óta, az iskolás és óvodás gyermekeknek. A diétás étkezés igénybe vevő gyermekek ellátása is biztosított. Óvodánk szomszédjában általános iskola található. Közös programokat szervezünk, rendezvényeiken, iskolalátogatásokon rendszeresen részt veszünk. Óvoda-iskola átmenet programokat készítünk, melynek következtében intenzívebbé válik kapcsolatunk, valamint igyekszünk zökkenőmentesebbé tenni a gyermekek számára, az amúgy nem könnyű átmenetet. A mini bölcsődével egységet alkotva napi kapcsolatban vagyunk, így biztosítva az

óvoda-bölcsőde átmenetet a gyermekek számára. Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül. A szülőkkel szorosan együttműködve segítjük a gyermeki személyiség kibontakoztatását. Az óvodánkba jelentkező gyermekek tükrözik a falusi népesség sokszínű rétegződését. Tapasztaljuk, hogy a családokkal, a családokon belül a gyermekeknek életkörülményei mennyire befolyásolóan alakítják óvodai nevelésünket. Ahogy szerte az országban észlelhető, a mi községünkben is nyomon követhetők a technikai fejlődésének hatása, a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezetek változásai, élményforrások csökkenése, megélhetési problémák, munkanélküliség, s vonzatként az életszínvonal romlása, tartalékok felélése, a családi klímában fellelhető frusztráció. Mindezek ismeretében igyekszünk élmény gazdaggá formálni óvodai életünket, amelyben meghatározó erővé válhat a gyermekeket körülvevő tárgyi és személyi környezete. Az óvodáinkba járó gyerekek családjai különböző szociokulturális háttérrel rendelkeznek, helyzetük a társadalmi hatások következtében folyamatosan változik. Intézményünkben egyre több a kiemelt figyelmet igénylő gyermek. Növekszik azoknak a gyermekeknek a száma is, akik valamiben kiemelkednek, tehetségesek.

Szakmai környezet bemutatása

Az óvodai nevelő munkánk középpontjában a gyermek áll, mi óvodapedagógusok pedig kulcsszereplői vagyunk e munkának, ezért személyiségünk meghatározó. Jelenlétünk fontos feltétele a napi nevelőmunkának. Elfogadó, támogató, segítő attitűdünkkel mintát szolgáltatunk a gyermekek számára. Alapvető feladatunk a ránk bízott gyermekek nevelése, fejlesztése, ezt pedig csak jól képzett óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők összehangolt munkájával valósíthatjuk meg. Az intézmény személyi ellátottsága számszerűség és képzettség tekintetében megfelel a törvényi előírásoknak, biztosított a pedagógiai célok megvalósítása. A törvényi előírásokat betartva minden óvodai csoporthoz 2 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus, és 1 szakképzett dajka tartozik, valamint óvodaegységünknél 1 fő pedagógiai asszisztenst alkalmazhatunk. Eredményes nevelésünk szempontjából kiemelt fontosságúnak tartjuk a dajka nénikkel és a pedagógiai asszisztenssel történő szoros együttműködést, mivel ők a közvetlen partnerei az óvodapedagógusoknak, részt vesznek a napi nevelőmunkában. A sajátos nevelésű gyermekek fejlesztése során gyógypedagógust alkalmazunk. Nevelőtestületünk jól szervezett, összeszokott, igényes nevelőközösség. A szakmai munkavégzés színvonalát nagymértékben befolyásolja a testület szilárd normarendszere, A kitűzött pedagógiai céljaink elérése érdekében munkánkat összehangoljuk. Kellő hivatástudattal rendelkezünk, nyitottak vagyunk az újra, lelkiismeretesen, mindig a gyermekek érdekeit szem előtt tartva végezzük feladatainkat.

A színvonalas munkavégzés érdekében három óvodapedagógus szakvizsgázott. Különböző képzéseken szereztek szakvizsgát úgymint gyógytestnevelés, fejlesztőpedagógus, közoktatás vezető. A továbbiakban egyéb szakvizsgák megszerzését is szorgalmazzuk. Lehetőség szerint részt veszünk még fórumokon, konferenciákon is, ezzel is bővítve szaktudásunkat.

Tárgyi környezet bemutatása

Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az épület a gyermekek és az ott dolgozók igényeinek megfelelően van kialakítva. A csoportszobák tágasak, barátságosak, esztétikusak, jól felszereltek játékokkal és bútorokkal, szolgálják a gyermekek mindennapi komfortérzetét. Kényelmesek, biztonságosak, biztosítják egészségük megőrzését. A csoportjaink játékeszközei elegendőek, változatosak, természetes és környezetbarát anyagokból készültek, megfelelnek a korosztályok sajátosságainak. A csoportok külön mosdóval, külön öltözővel rendelkeznek. Füvesített udvar található, ahol uniós szabványoknak megfelelő játékeszközöket biztosítunk a gyerekek számára mozgásuk, játékigényük kielégítésére. Óvodánk technikai felszereltsége számítógép, fénymásoló, telefon, internet áll rendelkezésünkre. Az IKT eszközöket rendszeresen alkalmazzuk a nevelő-, fejlesztő munkánk során. A nevelő munkánk hatékonysága, szakmai munkánk színvonalának emelése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk intézményünk tárgyi felszereltségének folyamatos bővítésére. Rendszeresen keressük a pályázati lehetőségeket az alapfelszereltségen túli eszköztár bővítésére.

Alapvető módszereink

Nevelési, fejlesztési folyamatunk sikerességének előfeltétele az, hogy alaposan ismerjük a különböző nevelési, fejlesztési módszereket és azokat a megfelelő körülmények között alkalmazni is tudjuk. Fontos, hogy helyesen válasszuk ki azokat, mert ezzel jelentősen befolyásolhatjuk a nevelési folyamat eredményességét, sikerét. A jól megválasztott módszerekkel nevelési céljaink és feladataink megvalósítását szolgáljuk, figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, az egyéni és életkori sajátosságokat, illetve az egyéni képességeiket. Nevelés, fejlesztés, ismeretnyújtás során a leggyakrabban alkalmazott módszereink:

· bemutatás, · magyarázat, · szemléltetés, · ismétlés, · beszélgetés, · elbeszélés, · elemzés, · mesélés, · gyakorlás, · ellenőrzés, · segítségadás, · ösztönzés, · biztatás, · bábjáték, · mesejáték, · színjáték.

Egyéb módszereink

· személyes példaadás · normák közvetítése · egyénre szabott pedagógiai tervezés · képességfejlesztő játékok · vita · folyamatos pozitív megerősítéssel a pozitív én-kép alakítása · pozitívumokat kiemelő értékelés · körjáték, · felfedező játék · szimulációs játék ·diavetítés· gyermek önálló mesemondása · ismert mese átstrukturálása · mesedramatizálás ·kooperatív tanulás módszere· projekttervezés · drámajáték · modell értékű személyek bemutatás · tapasztalatok, élmények és tevékenységek útján történő ismeretátadás, ·kompetenciafejlesztés.

PROGRAMUNK NEVELÉSI ELVEI

PROGRAMUNK CÉLJA

A családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiség komplex formálására törekedve a gyermekközpontú, nevelésközpontú, cselekvésközpontú óvodai élet megteremtése, megszervezése.

Óvodánk kiemelt nevelési céljai:

- Egészségre nevelés
- Környezettudatos nevelés

Minőségi munkánkat az alábbiak szerint határozzuk meg:

- gyermekközpontú intézmény megvalósítása a fenntartó és a szülők közreműködésével igényesebb környezet kialakításával.
- Felelősek vagyunk a különböző kultúrájú családokból érkező gyermekek érzelmi biztonságáért, a másság elfogadásáért. Ezért feladatunk a pozitív élményekhez való juttatás.
- Gyermekeink érdekében ellensúlyozzuk a különböző szociális körülmények között élő családok gyermekeinek elfogadását megfelelő gondozottság, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkörrel
- a gyermeki játékszabadság tiszteletben tartásával, a gyermeki kompetenciák fejlesztésével, a környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése.
- partnereinknek lehetőséget biztosítunk, hogy elmondhassák igényeiket, elképzeléseiket, ötleteiket.

- tudatos nevelési folyamatunkkal segítséget adunk ahhoz, hogy a gyermek megismerje, megértse, elfogadja önmagát, minél reálisabb önképpel rendelkezzen.
- kommunikációra és kooperációra képes gyermekek nevelése
- Lehetőségeinkhez mérten biztosítása azoknak a helyzeteknek, amelyek lehetővé teszik, hogy gyermekeink tevékenységek útján fejlődjenek, mely az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos és hasznos. Ennek előkészítése, közös feladata a dajkának és az óvodapedagógusoknak.
- tudatos nevelési folyamatunkkal segítséget adunk ahhoz, hogy a gyermek megismerje, megértse, elfogadja önmagát, minél reálisabb önképpel rendelkezzen.
- az egészséges életvitellel és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása és belső igénnyé formálása a gyermekekben
- a környezet megóvására irányuló szokások kialakítása, valamint a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának formálása.
- a kiemelt figyelmet igénylő: lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása
- kiemelkedő képességű gyermekek speciális szükségleteinek megismerése, a tehetség kibontakoztatásának elősegítése
- népi kultúra, népi hagyományok alapjaival, szépségeivel való megismerkedés

Pedagógiai alapelveink

- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges tárgyi és személyi környezet biztosítása
- a gyermeki szükségleteket kielégítése
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkört megteremtése
- a gyermek személyiségfejlődését és készségeinek, képességeinek kibontakoztatását segítő pedagógiai hatások, műveltségtartalmakat közvetítése
- a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek képviselése
- a gyermeki személyiség iránt tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés tanúsítása, a védelem, gondoskodás biztosítása a különbözőség elfogadása
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermekek személyiségéhez való igazítás

HELYI NEVELÉSI ALAPELVEINK

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, segítője, figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait.
- A nevelés során olyan értékeket közvetítünk, amelyek örök érvényűek, a már kialakult pedagógiai értékeket pedig igyekszünk megőrizni, átadni.
- Óvodai nevelésünk minden esetben gyermekközpontú, személyközpontú, befogadó.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom övezi.
- A gyermeket megilleti jogainak érvényre juttatása, gondoskodás, emberi méltóságának tiszteletben tartása, megbecsülése, minden helyzetben érdekeinek figyelembevétele, védelme.
- Az óvoda inkluzív (befogadó) szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség individuális – egyedi - vonásaiból kiindulva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését.
- A szabad játék dominanciájának megőrzése nagyon fontos számunkra, hiszen a játékba integrált cselekvéses tanulás a személyiségfejlesztés legfontosabb színtere. Ennek megfelelően nevelőmunkánkat tudatosan, de nem mereven tervezzük, rugalmasan követjük a szabad játék logikáját.
- Minden gyermeket saját képességeihez, személyiségéhez, szükségleteihez mérten fejlesztünk, törekedve arra, hogy önmagához képest fejlődjön, készségeit, képességeit komplexen fejlesztjük. Észrevesszük, értékeljük a gyermek azon készségeit, képességeit, amelyek csak rá jellemzőek.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására, az egyéni különbözőségek elfogadására.
- A környezettudatos magatartás kialakításának elve.
- Szükség esetén ismereteinkhez, feltételeinkhez mérten biztosítjuk a multikulturális nevelés és interkulturális nevelés során az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az integráció lehetőségét.

ÁLTALÁNOS NEVELÉS ELVEK

Az óvodás korú gyermekek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- az egészséges életmód biztosítása, a gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok, mentálhigiénére nevelés,
- a környezet megismerésére és védelmére, megóvására való nevelés
- az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés és a közösségi életre való felkészítése
- az anyanyelvi, a-kommunikációs és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Ennek érdekében feladataink:

- a célok eléréséhez szükséges feltételek biztosítása
- a fejlesztés tartalmának az egyén fejlődéséhez igazodó tervezése, alakítása
- a személyiség teljes megismerésére törekvés az optimális fejlesztés érdekében
- az esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára
- a nevelés oktatás színvonalának folyamatos fejlesztése a külső és belső igények, a változások figyelembevételével

Intézményünk kiemelt figyelmet fordít a gyermekek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen az egészséges táplálkozás, egészséges életmód, mindennapos testnevelés, testmozgás, testi és lelki egészségfejlesztés, a baleset megelőzés és elsősegélynyújtás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítására terjed ki.

A NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

A nevelőmunka alapvető keretei

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

Egészségnevelési elvek

Az egészségnevelés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok az intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Céljaink között szerepel:

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényeinek kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz-mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása, melyek a gyermekek testi, lelki és szociális egészségét szolgálják.

Egészségmegőrzés, egészségvédelem:

- Óvodába lépés előtt az óvónő tájékozódik a gyermekek egyéni fejlettségéről, szokásairól, esetleges allergiás, vagy más állandó betegségéről.
- A betegség megelőzésének alapjai: a tisztaság biztosítása, a rendszeres szellőztetés, a higiéniai szokások betartására nevelés, a megfelelő öltözködés.
- A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, valamint a hibaforrások megszüntetését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítanunk a gyermek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- a személyi higiéné,
- az egészséges táplálkozás, étkezés különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása”

- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a mindennapos, frissítő mozgás, szabad mozgás lehetősége

Az egészséges életmódra vonatkozó szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező. Testi egészség önmagában nincs. Testnek, léleknek értelemmel kell épen, összhangban működnie ahhoz, hogy egészséges embernek érezhessük magunkat.

Környezeti nevelés elvei

Az óvodai környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokásalakító szerepét ma már senki sem vitatja, sőt egyre többen vannak, akik ezt tekintik az óvodai nevelés vezérfonalának, s a tevékenységeket (játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, mozgás stb.) mintegy gyöngyként erre fűzik fel. Így lesz komplex egész az óvodai nevelés, így lehet megalapozni az óvodába járó gyerek környezeti tapasztalatait, amelyek később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakulnak.

A külső világ tevékeny megismerése alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában.

A környezet megismerésének fontos területe a *környezetvédelem*:

- A játék hatásos eszköze, mert e tevékenység közben a gyermek megismeri a környezetet, a valóságot.
- Munkatevékenységekkel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Tiszteletre nevel, a természetes, épített technikai és a társadalmi környezet iránt.
- Lehetőséget teremt, hogy aktívan saját cselekedeteinkkel védjük, óvjuk, tegyük szebbé, otthonosabbá környezetünket, de úgy, hogy ezáltal, ne sérüljön.
- A környezet ismeretén, megbecsülésén, a természet szeretetén alapul.

Elveink között szerepel, hogy a gyermekek védjék az élő és élettelen környezetet. Szokják meg már kisgyermekkorban a természettudatos magatartást, érezzék, hogy ők is a természet részesei:

- a természet tisztelete,
- az egészség védelme,

- növény és állatgondozás, megfigyelés,
- közvetlen környezetünk rendjének fenntartása,
- a környezetszennyezés kérdései,
- a tisztaság védelme, a szemét, szemetelés kérdése, hasznos hulladékok

Egészséges életmód alakítása

Cél: A gyermekek egészséges életmódjának, testi, lelki- szociális egészségének megalapozása, testi fejlődésük elősegítése, egészségük védelme, egész életükön át tartó egészséges életvitel megalapozása, valamint a prevenció. Az egészséges életmódra nevelés óvodánk egyik kiemelt feladata.

Általános feladatok: Egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

- a gyermek korának megfelelő optimális életritmus kialakítása, a napirend, hetirend segítségével
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés szokásainak alakítása.
- betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása,
- mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása;
- környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel együttműködve speciális prevenciós, korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.;

Óvodapedagógus feladatai:

- az óvodás korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezi a gondozási tevékenységeket;
- biztosítja a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet;

- megteremti a lehetőségét, hogy a felnőtt és a gyermek kapcsolata a gondozási feladatok végzése közben bensőséges, kölcsönösen egymásra figyelő, érzelemgazdag, örömteli, beszédes legyen, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre;
- az óvodapedagógus feladata a gyermekek szükséglete szerint megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi lelki gondozási feladatok ellátása.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva közvetíthetünk új értékeket és célokat, hogy ezen változtatni tudjunk.

Cél:

- olyan szemléletet közvetíteni, amely elősegíti, hogy - a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat.
- pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez.
- szokásukká váljon a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás.
- hogy a családok életvitele is környezettudatossá váljon a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékaként.

Feladat:

- A gyerekeket arra ösztönözzük, életkori sajátosságaikra építve, hogy környezetüket egységben szemléljék.
- Modell értékű példamutatásunkkal, kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket-mintát adunk.
- A csoportszobákban élősarkot alakítunk ki, és azok gondozásába a gyermekeket is bevonjuk.
- Érvényre juttatjuk a tevékenységformák közti komplexitást. A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű személetmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.

- hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés, komposztáló működtetése, esővízgyűjtő használata, papírgyűjtés megszervezése),
- takarékoskodás az energiával (villany, fűtés),
- takarékoskodás az ivóvízzel,
- kulturált környezet kialakítása és megőrzése,
- madárbarát kertünk gondozása, továbbfejlesztése,
- egészséges étkezés igényének alakítása,
- környezetbarát takarítószerek, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése,
- optimista életszemlélet preferálása felnőtteknél, kialakítása a gyermekeknél,
- megünnepeljük a zöld jeles napokat (lehetőség szerint tapasztalati úton: állatkertbe, múzeumba és évente egyszer nagyobb kirándulásra vihetjük a csoportokat),
- a családokat is bevonjuk tevékenységeinkbe (elemgyűjtés, óvoda szépítése, Föld napja)
- egészségvédő programok szervezése a gyerekeknek

Várható eredmény óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretik, tisztelik és óvják/védik környezetüket.
- Odafigyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre,
- Takarékoskodnak a vízzel, nem folyatják fölöslegesen.
- Részt vesznek a madarak etetésében, növények gondozásában.
- Rá tudnak csodálkozni, és felfedezik a természeti és kulturális értékeket.
- Örömmel vesznek részt a hagyományőrző tevékenységekben.
- Problémamegoldó gondolkodásra törekszenek, hozzáállásuk pozitív.
- A Zöld Jeles Napok programjaiban érdeklődéssel, cselekvő aktivitással vesznek részt

„Zöld szemlélet" környezeti nevelése

Pályázunk a „Zöld Óvoda" címre és a programunkba építjük a „Zöld Óvoda" kritériumrendszerét, de addig is ennek a programnak a szellemében neveljük gyermekeinket, mivel fontos számunkra a megfelelő érzelmi viszony kialakítása mind a természeti, mind a társadalmi környezetünk iránt, hiszen ez a környezetvédelmi nevelés alapjául szolgál. Megalapozzuk ökológiai szemléletüket az élőlények hasznosságának, a tápláléklánc értelmének megismertetésén keresztül. A kerti munkák során, a növények és állatok gondozása közben megtanulják a felelősségvállalást. Megalapozzuk a „zöld szemléletet" a

Föld kincseivel való takarékosság, a fenntarthatóságra való nevelés szemléletét. A Pedagógiai programunkban a környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítását meghatározó alapelveinkben kiemelt fontosságú a gyermekeink önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő pedagógiai attitűd.

Óvodai nevelésünk lehetőségei a zöld óvodai tartalmak megjelenítésében.

Az óvodai nevelés alapozó szerepet tölt be, hiszen az első intézményes lehetőség a gyermekek életkorának megfelelő környezettudatos gondolkodás és magatartás alakítására. A természetvédelem fontosságát hangsúlyozó jeles napokat megünnepeljük. Óvodánkban a környezeti nevelést valósítjuk meg, természetes módon építjük be a környezettudatos magatartást megalapozó tartalmakat. Elkötelezetten, napjaink igényeinek, elvárásainak megfelelően ismertetjük meg a gyermekeket a fenntartható életvezetés alapjaival.

Intézményi szintű zöld jeles ünnepek:

- Autómentes nap-szeptember 22.
- Állatok világnapja-október 04.
- Víz világnapja-március 22.
- Föld napja-április 22.
- Madarak és fák napja-május

Csoport specifikus néhány zöld jeles ünnep:

- Takarítási világnap-szeptember 16.
- Komposztálás ünnepnapja-október 10.
- Kézmosás világnapja-október 15. •
- Újra papír világnapja-március 01.

Cél: Természetbarát gyermek csak természetbarát környezetben nevelődhet.

- rendelkeznek pozitív érzelmi kötődéssel környezetük iránt, megtanulják védelmét, az értékek megőrzését, elsődlegesen az óvodán belüli, majd az óvodán kívüli világukban.
- képesek a környezettudatos gondolkozásra, magatartásra a mindennapokban (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás),

Feladat:

- Minden alkalmat és lehetőséget felhasználunk a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás formálására, alapozására. (szelektív gyűjtés, növényállatgondozás, komposztálás)
- Hangsúlyt helyezünk a természet közeli életszemlélettel a környezet megismerésére, tiszteletére, megóvására.
- A természetsarkot a gyermekek bevonásával folyamatosan gondozzuk, alakítjuk, közvetítjük és értéknek tekintjük a zöld óvoda szellemiségét
- A szülők természetvédő magatartását formáljuk (pl. szelektív papírgyűjtésben, valamint a használt elemgyűjtésben aktívan részt vesznek,)

A tevékenység helyszíne

- Arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben figyeltessünk meg, így szerezzenek cselekvően tapasztalatokat a gyermekek.

Belső környezet

- A családokat eseményekről, aktuális témákról a „Zöld Óvoda Faliújságon" keresztül tájékoztatjuk intézményi szinten. A csoportszobákban folyamatos a szelektív hulladékgyűjtés. Az óvoda udvara Ősszel a madárodúkat kitakarítjuk, télen pedig a hideg beálltával kihelyezzük a madáretetőket, magokból, faggyúból madárkalácsot készítünk, folyamatosan gondoskodunk eleségről, itatásról. Az évek során beépül személyiségjegyeik közé az a szemlélet, hogy - úgy éljek, hogy ne zavarjam más élőlény életét, úgy éljek, hogy másoknak is helye legyen körülöttem, hiszen az ember része a körülötte lévő világnak.

Külső környezet

- Begyakorolják a gyűjtő munka szabályait (csak azt hozzuk haza, amit "elenged" a természet. Inkább a helyszínen lerajzoljuk, "lefényképezzük", megvizsgáljuk, könyvben megnézzük, mint hogy elvegyük a természettől). Célunk a természeti és az épített környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése, a természetszerető magatartás gyakorlása s az értékeket meglátó, védő viselkedés kialakítása.

Cél:

- A fenntarthatóságra nevelés. A „zöld oviság" ismertségének propagálása során célként fogalmazódik meg a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás

szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése.

- Az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának alakítása.
- Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, megismertetése.

Feladat:

- a személyes higiénia fejlesztése az egészséges és környezettudatos életvitel szokásainak kialakításához;
- ismeretek nyújtása gyermekeinknek arról, hogyan védjék meg az élőlényeket, környezetüket, ezekhez igazítva a kívánatos szokások kialakítását;
- aktív megtapasztaltatás módszerével vagy csoportos kirándulásaink során, egyéni beszélgetések, játszódélutánok, udvarrendezés, hulladékgyűjtés alkalmával, bemutatjuk óvodai nevelésünk „zöld tartalmait", a környezettudatos értékrendünket.

GONDOZÁS

Testápolás

Cél: A helyes testápolási szokások elsajátíttatása, valamint a tisztaság iránti igényük alakítása.

Feladatok: A tisztálkodáshoz szükséges feltételek, eszközök biztosítása, az önkiszolgálás lehetőségének megteremtése. A napirend keretei között elegendő időt biztosítása a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. A tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal, gyakoroltatással. A fejlettség szerinti segítség nyújtása. A tisztálkodási eszközök rendben tartására szoktat, kialakítja a tisztaság iránti igényt. A helyes WC használatot elsajátíttatja, az intimitás biztosításával. Kialakítja fokozatosan az önállóságot. A tisztálkodás egészségre gyakorolt hatását tudatosítja. A helyes kézmosás, fogmosás bemutattatja szakember által is.

Öltözködés

Cél: A helyes öltözködés sorrendjének elsajátíttatása, a gyermekek önállóságának, igényességének fejlesztése

Feladatok: A helyes öltözködési sorrend bemutatása, gyakoroltatással a folyamat rögzítése. Elegendő idő és a szükség szerinti segítséget biztosítása az öltözködésben, sorrendiség és a

ruházat elhelyezésében a saját polcokon. Az önállóság fokozatos kialakítása. A mindenkori időjárásnak megfelelő öltözködés elsajátíttatása.

Étkezés

Cél: az egészséges táplálkozási szokások kialakítása, az ehhez szükséges feltételek megteremtése.

Feladatok: Biztosítja a kulturált étkezési szokások kialakításához szükséges feltételeket, a nyugodt, esztétikus környezetet. Személyes példájával alakítja a gyermekekben az étkezés során elvárható kulturált viselkedési formát. Az étkezések során figyelembe veszi a gyerekek egyéni igényeit, szükségleteit. Az étkezéssel kapcsolatos tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka) a gyermekek egyéni fejlődési ütemének megfelelően szervezi. A kulturált étkezési szokások elsajátítása során egyéni fejlődésük figyelembevételével ismerteti meg a gyerekeket az evőeszköz használattal. Figyelmet fordít a korszerűbb táplálkozási szokások kialakítására, lehetőséget biztosít a gyermekek számára eddig ismeretlen ételfélék megkóstolására és a folyamatos folyadékellátásra, valamint a zsírszegény, sószegény, és csökkentett cukortartalmú ételek fogyasztásának szorgalmazására. A migráns és egyedi szükségletű gyerekek étkezési szokásait figyelembe veszi.

Mozgás

Cél: A gyermekek mozgásigényének kielégítése, a harmonikus összerendezett mozgás kialakításának elősegítése, testi képességeik fejlesztése, egészségük megőrzése.

Feladatok: A gyermekek napi mozgásigényének kielégítése. Időjárástól függően a napi levegőzés biztosítása. Az udvaron található mozgásfejlesztő eszközök felhasználásával változatos mozgásformák gyakoroltatása. Rendszeres mozgással a testi képességeik fejlesztése, gyermekek edzése. Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegőn való tartózkodás biztosítása a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodást biztosítja. Úszásoktatás lehetőségének felkínálása.

Pihenés

Cél: Nyugodt légkör megteremtésével a gyermekek délutáni pihenésének biztosítása.

Feladatok: A gyermekek szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése. A gyermekek ráhangolása a pihenésre. A terem szellőztetése, az ágyak

megfelelő elhelyezése. A gyermekek egyéni igényeinek és szokásainak figyelembevételével a szükséges tárgyi feltételeket megteremtése (kispárna, megszokott ruhadarab, plüss stb.). A csoport nyugodt pihenési idejének biztosítása, az egyes gyermekek eltérő alvásigényének figyelembevételével.

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Elsődleges fontosságúnak tartjuk, hogy biztonságos, szeretetteljes légkört alakítsunk ki, amelyben a gyermekek jól érezzék magukat. Következetes szokás- és szabályrendszer kialakításával a gyermekek biztonságérzetét erősítjük. Ideális csoportlégkör kialakításával változatos tevékenységeket, közös élményeket és a választás lehetőségét biztosítjuk a mindennapok során. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek elfogadják egymást. Törekszünk arra, hogy olyan attitűdöket alakítsunk ki a gyermekekben, amelyek a szűkebb, tágabb környezetükhöz, a szülőföldhöz való kötődésüket segítik.

Cél:

Tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. A kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztése. A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. A helyes viselkedésformák gyakoroltatása.

Feladatok:

- az adott szituációnak megfelelő érzelmi reakciók tudatosítása, megerősítése;
- szeretetteljes, biztonságos légkörben közös élmények biztosítása, pozitív modell nyújtása
- közösségi kapcsolatok erősítése;
- következetes szokás- és szabályrendszer kialakítása
- érzelmi intelligencia fejlesztése;
- asszertív viselkedésnek teret adó szemlélet kialakítása;
- alapvető érintkezési, udvariassági formák elsajátíttatása;
- a választás lehetőségének biztosításával a közös tevékenységekbe való bekapcsolódás elősegítése;
- a gyermekek szociális érzékenységének alakítása;
- a gyermek önállóságra szoktatása, a fokozatosság elvének figyelembevételével;
- konfliktuskezelő és problémamegoldó képességük fejlesztése, szükség szerinti segítségnyújtás;

- a nehezen vagy lassan szocializálható gyermekek nevelésében szakemberek segítségének kérése.
- példát mutatunk kommunikációnkkal, bánásmódunkkal és viselkedésünkkel a gyermekek és szüleik számára egyaránt.
- kialakítjuk az együttélés normáit, szokásait és elősegítjük az azokhoz való alkalmazkodást. Figyelünk ezek következetes betartására, segítjük a szociális érzékenység fejlődését.
- természetes társas szükségleteikre építve megismertetjük őket a társas érintkezési formákkal és konfliktuskezelési módokkal. Igyekszünk kialakítani bennük a toleráns viselkedés alapjait, a különbözőség elfogadását tiszteletét.
- együttműködési képességalapozása, a korosztálynak megfelelő szociális magatartás kialakítása
- erősítjük az egymáshoz való kötődést, a gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt kapcsolatában.
- a barátságos, családias, szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtésével érzelmi biztonságot nyújtunk.
- közös, örömteli élményekre épülő tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a közösségi magatartás fejlődését, a másokra figyelést, különbségek elfogadása tisztelete a segítségadás és segítség elfogadását. Jelentős szerepe van ebben a (születésnapok megünneplésének), a csoport hagyományok és az óvodai hagyományok ápolásának.
- segítjük az élménybefogadás képességének fejlődését, a gyermekek igényeihez igazodóan nyújtunk lelki törődést, bíztatást, megerősítést.
- fejlesztjük erkölcsi (együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, segítőkészség stb.) és akarati (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat stb. tulajdonságaikat.
- a gyerekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek figyelembevétele a közösségen belül a csoport normáinak megfelelően.
- az óvodapedagógus és a munkáját segítő dolgozó elsőszámú modell, leghatásosabb példa, ezért fontos számunkra az esztétikus megjelenésünk, az utánzásra alkalmas viselkedéskultúránk, beszédstílusunk, kommunikációnk, és bánásmódunk.
- feladatunk a nehezen szocializálható, hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, közösségbe való beilleszkedésének segítése.

- megismertetjük a gyerekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikájával, támogatjuk a sérelmek elmondását, saját álláspont kifejtését, visszajelzést adva viselkedésmódjukról, segítjük, hogy könnyebben alkalmazkodjanak az elvárásokhoz.
- oldjuk a felmerülő feszültségeket, gátlásokat, szorongásokat.

Anyanyelvi-, nyelvi-, kommunikációs- és értelmi nevelés, fejlesztés

A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban áll, ezért az anyanyelvi nevelést kiemelten kezeljük, mert ezáltal a gyermekek nem csak tisztábban és jobban fognak beszélni, hanem gondolkodásuk is fejlődik. Az anyanyelvi-, nyelvi nevelés az óvodai nevelésünk szerves része, áthatja egész napunkat, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul, a személyiség fejlesztés egyik legfontosabb és leghatékonyabb eszköze. Olyan élménygazdag, tevékenységgel teli, beszélő környezetet, kellemes nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermekek szívesen és bátran beszélhetnek, kérdezhetnek. Az óvodába lépő gyermekek már rendelkeznek bizonyos fokú kommunikatív képességgel, ami mindegyiküknél más és más szintű, ezért arra törekszünk, hogy megismerjük a gyermekek képességeit, ismereteit, nyelvi kompetenciáit, mivel ezek nevelésünk alapjául szolgálnak. Külön figyelmet fordítunk a nemzetiségi családokból érkező gyermekek nyelvi fejlettségének megismerésére, magyar nyelvű szókincsük bővítésére. Az óvodás korú gyermekek között egyre több a beszédhibás, fejlesztésükhöz logopédus segítségét vesszük igénybe.

A felismert, kiemelt képességű gyermekek segítésére is nagy figyelmet fordítunk, és tehetségazonosításra irányítjuk a nekik megfelelő intézménybe. Nyelvi fejlődésüket pozitívan befolyásolja a helyes beszédpéldát adó, választékosan kifejező nyelvi magatartásunk. Fontos, hogy ehhez pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a gyermekekkel. Arra törekszünk, hogy minél több anyanyelvi élményt nyújtsunk óvodásainknak gyakori mondókázás, mesélés, éneklés, bábozás, drámajáték, hagyományápoló tevékenységek közben is. A kommunikáció által erősítjük a gyermekek biztonságérzetét, növeljük tájékozottságukat, gazdagítjuk ismereteiket, kapcsolataikat, ösztönözzük, fenntartjuk természetes beszéd és kommunikációs kedvüket, fejlesztjük anyanyelvi kultúrájukat. Az értelmi képességek fejlesztését a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységekben valósítjuk meg.

Cél:

- A gyermekek váljanak alkalmassá szűkebb és tágabb környezetükben egyaránt a kapcsolatfelvételre, kommunikációra, önkifejezésre
- Beszédük legyen érthető, nyelvtanilag helyes, választékos
- Rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő verbális és nonverbális eszköztárral
- Ismerjék meg a magyar nyelv szépségét, kifejező erejét
- Ismerjék és alkalmazzák az anyanyelvünk által megkívánt udvariassági formákat

Feladatok:

- A gyermekek nyelvi kompetenciáinak, általános ismereteinek feltárása
- Elfogadó, biztonságot nyújtó, beszélő környezet megteremtése
- A gyermekek és felnőttek közötti kapcsolatfelvétel segítése, támogatása
- Modell értékű beszédpélda adása
- A gyermekek biztonságos önkifejezésének, kommunikációjának megalapozása, a beszédkedv fenntartása
- A beszédészlelés, beszédértés, szövegértés fejlesztése
- A beszéd formai és tartalmi elemeinek gazdagítása, szókincsbővítés (környezettudatossággal kapcsolatos kifejezések is)
- A pszichikus funkciók fejlesztése, mozgásfejlesztés
- Együttműködés a szülőkkel, gyógypedagógussal, munkatársakkal
- Gyermekeink személyiségfejlődésének segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel, megerősítéssel
- Az egyéni képességeknek megfelelő, differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és kiemelkedően fejlett gyerekekkel
- kifejezőkészség, önkifejezés segítése bábozással, dramatizálással, drámajátékok alkalmazásával;
- a nyelvi- és kommunikációs képességeik kibontakoztatása;
- a kommunikáción túli, metakommunikatív közlések alkalmazása;
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése, fejlesztési lehetőségek megbeszélése, szülők tájékoztatása;
- a gyermekek nyelvi kompetenciáinak, ismereteinek feltárása;
- az irodalmi művek iránti érdeklődés felkeltése, fokozása életkornak megfelelő irodalmi élményekkel;

- spontán és tervezett anyanyelvi játékok beépítése az egyén és a csoport fejlettségi szintjének megfelelően;

II. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

JÁTÉK

A játék az óvodáskorú gyermek elemi pszichikus szükséglete, belső világából eredő benyomásainak tükre. Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység és mint olyan, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek játéka önként vállalt, szabad, örömteli és többnyire vágykielégítő tevékenység, ezért lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie mindennap, visszatérő módon és hosszantartóan. Mivel a gyermekek énje legőszintébben a játék során mutatkozik meg, a játéktevékenységük megfigyelésével tudjuk a legpontosabb információkat gyűjteni a gyermekekről. Mindezek ismeretében a szabad játék kiemelt helyet foglal el óvodánk életében.

A játék folyamatában a pedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodapedagógus a játék kibontakoztatása, és nem a játék fejlesztése céljából hat a játékra. Ezért játékbeli szerepe kritériumainak meghatározásakor megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját: a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett (irányított) játékot. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből indulunk ki.

Cél:

- Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között;
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére;
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására;
- Tartsák tiszteletben társaik magányos játékra való igényét;

Feladatok:

- a nyugodt légkör és az elmélyült játék feltételeinek kialakítása;
- a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára;
- minél hosszabb ideig tartó egybefüggő játékidő megteremtése;
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása,

- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához;
- a kezdeményezéseket a gyermekek spontán játékából indítsuk;
- a játék személyiségfejlesztő hatásának tudatos alkalmazása;
- az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása;
- szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, együtt játszunk a gyermekekkel (szükség szerint alá-, mellérendelt-, vagy vezető szerepben);
- a lehetőség megteremtése, hogy a gyermekek egyéni ötletei és kérései megvalósulhassanak;
- a gyermekek játékának objektív szempontok alapján történő megfigyelése és értékelése;
- a gyermeki konfliktushelyzetek minél önállóbb megoldási módozatainak megismertetése;
- a játékot-, mint összetett tevékenységet közvetett módszerekkel befolyásoljuk a nevelési célok elérése érdekében. Sikerkritériumok, melyek a későbbi társadalmi beilleszkedést alapozzák meg
- a társakkal való együttműködés;
- a játékon belüli önállóság;
- a másik gyermek játékának tiszteletben tartása;
- kezdeményezőkészség;
- kivárás képessége;
- mások mozgósításának képessége;
  az alá- fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítása;
- megfelelő kommunikációs stratégiák (egyezkedés-egyeztetés, a mindenkori legoptimálisabb megoldások megtalálása érdekében)
- élményszerző lehetőségek biztosítása a különböző játékfajtákhoz,
- a gyermeki benyomások és tapasztalatok feldolgozásának biztosítása a szabad játékban,
- a 3-6 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának és minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével,

Módszertani alapelveink:

- a biztonságos játék feltételeinek megteremtése, fenntartása;
- annak biztosítása, hogy a szabad játék túlsúlya érvényesülhessen;

- az elmélyült, nyugodt játék lehetőségének megteremtése és fenntartása;
- a játszóhelyek alakítása a gyermeki igényeknek megfelelően;
- a gyermek érzelmi alapú élményeinek, ötleteinek kötetlen formában történő kibontakoztatása;
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.

A játékvezetés általános elvei:

- preferáljuk a szabad játék elsődlegességét;
- a saját tárgy – tárgyi környezet feletti kompetencia erősítése;
- szociális és társas elismerés elnyerése;
- státuszváltás lehetősége;
- a mindenkori fejlettségi szintnek megfelelő differenciált játéktevékenységek támogatása;
- általános elvárások helyett az egyéni karakterek pozitív erősítése;
- egyéni tapasztalat preferálása;
- az elvárások verbális megfogalmazása helyett, személyes példaadás;
- a játékirányítás módszerét váltsa fel a támogató, reflektív módszertan;
- a játékeszköz átadása önkéntes;
- pozitív erkölcsi elismerés preferálása.

Játékformák:

Gyakorlójáték: A játék során olyan újszerű cselekvéssort ismételget a gyermek, amely örömet okoz neki. E játék kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra meg újra ismétlésre készteti a gyermeket. Az ismétlés később ritmikussá válik, vagy valamilyen előre meg nem szabott spontán kialakuló szabály szerint megy végbe. Így válik a funkció gyakorlása játékká, örömforrássá. A gyakorló játékban fontos szerepe van a „magam csinálom, már tudom, motívumnak is, ezért fontos tényezője az „én tudat" kialakulásának. A gyakorlójáték a 3-4 éves korosztály jellemző tevékenysége.

Szerepjáték: A szerepjáték a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki és óvodáskor végére éri el kifejlett formáját. Ez az a játékforma, amelynek keretén belül a gyermekeknek a legtöbb alkalmuk nyílik arra, hogy a társas viselkedés különböző formáit gyakorolják. A gyermekek szerepjátéka ismereteiket, tapasztalataikat, elképzeléseiket és az ezekhez kapcsolódó érzelmeiket tükrözi szubjektív módon. Játékukban – különösen – a hozzájuk érzelmileg

közelálló felnőtteket és társaikat utánozzák. Azonosulnak a felnőttek cselekvéseivel, megnyilvánulásaival, megjelenítik a felnőttek és a gyermekek kapcsolatait.

Szabályjáték: Olyan tevékenysége a gyermeknek, amely meghatározott szabályok szerint zajlik, így már bizonyos fokú szabálytudatot feltételez. A szabályok határozzák meg a játékkezdés módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását. A játék meghatározza a gyermek magatartását, egymáshoz és a csoporthoz való viszonyát. A szabályokat önként vállalják, és nem változtathatják meg önkényesen a játék során. Ez az a játékfajta, amelyben a legjobban fejlődik szabálytudatuk és kudarctűrő képességük.

Konstrukciós játék: A játék lényege: maga az alkotás, mely fejlettebb pszichikus funkciókat feltételez. A gyermekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható építőelem készteti a konstruálásra. Konstruálás során nem csak az a fontos, hogy mit hoz létre a gyermek, hanem az is, hogyan, miképpen alakul ki a konstrukció. A céltudatos cselekvés válik a játéktevékenység alapjává.

Dramatizálás: Olyan tevékenység, amely során a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon jeleníthetik meg. Dramatizálásukban olyan élményeket, érzelmeket elevenítenek meg, amelyek közel állnak hozzájuk, foglalkoztatják őket. Lehetőséget nyújt ez a játékforma arra is, hogy újra éljenek olyan, esetleg frusztráló hatással bíró élményeket is, amelyeket csak nehezen, vagy egyáltalán nem tudnak feldolgozni. A gyermek az ezt követő cselekvés által dolgozza fel a mese kapcsán felmerülő feszültségeket, melynek egyik formája lehet a dramatikus játék. Létrejöttéhez elengedhetetlen a gyermekek gyakorló és szerepjátékából jövő tapasztalata.

Barkácsolás: A barkácsolás olyan játékforma, melynek során meglévő eszközből kreatív módon valami újat hoz létre a gyermek, legyen az játékeszköz, egyszerűbb ajándéktárgy vagy dekoráció. Az így elkészített játékeszközök gazdagítják a gyermekek szerepjátékát, dramatizálását. Alkalmazott módszereink: Beszélgetés, mintaadás, magyarázat, kipróbálás, tanakodás, kísérletezés, véleménykérés, vita, vizsgálódás, kutatás, kételkedés, provokálás, rávezetés, ötletadás, kísérletezés, ellenőrzés, pozitív megerősítés, értékelés, dicséret, buzdítás, példamutatás.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Közösségi neveléssel azért, mert a játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze. A játékban fejlődnek a gyermekek közti társas kapcsolatok. A kezdeti magányos játékból

fokozatosan alakul ki a közös játék, majd a közösen játszó párok, kis csoportok, mindjobban szervezett viszonylag tartós együttműködése.

A közös játék olyan bonyolult kölcsönös kapcsolatra készteti a gyermekeket, amilyenre a játékon kívül nem képesek. Fejleszti a közösségi érzést és felelősségtudatot. A közös játékban alakulnak a játékhagyományok, amelyek a 'mi tudat' létrejöttét erősítik.

Anyanyelvi neveléssel azért, mert a játékban kialakult társas kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet.

MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.

Cél: Az óvodai mozgásfejlesztéssel alapvető célunk a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése és a mozgás megszerettetése. A rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakításához fontos alapok megteremtése, valamint a mozgástapasztalatok bővítése. A megfelelő mozgáskészség kialakítása, a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése, valamint mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése. A mozgás segítségével igyekszünk az idegrendszert megfelelő fejlettségi szintre juttatni, mely által az agy funkcionális egységei is összehangoltabb működésre lesznek képesek, ezáltal a gyermekek képessé válnak a finomabb mozgások elvégzésére, mint pl. a ceruzafogás, viselkedésük pedig kiegyensúlyozottabbá válik. Ha a gyermek ebben a korban nem kapja meg a megfelelő mozgási lehetőségeket, motoros képességei visszamaradhatnak, és ez kihat a szellemi fejlődésére, érzelmi életére és szervezetére egyaránt, amely negatívan befolyásolhatja későbbi iskolai teljesítményét is.

Feladatok:

- Biztonságos mozgásra ösztönző környezetet alakítunk ki
- a gyermekek életkori sajátosságainak, eltérő fejlődésbeli ütemüknek figyelembevételével
- különböző mozgásos tevékenységek tervezése;
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek, hogy az adott gyakorlatokat mindenki egyéni képességei szintjén hajtsa végre.
- Tudatosan tervezzük, kezdeményezzük a heti testnevelés foglalkozást.
- Helyes mintát mutatunk a gyakorlat végrehajtására és igényeljük a mozdulatok pontos, esztétikus végrehajtását.
- Együttműködünk a családdal a mozgás megszerettetése érdekében.
- Az óvodán kívül is minél több mozgási lehetőséget teremtünk a gyermekek számára.
- Megismertetjük a gyermekeket a testrészekkel, segítjük a testséma kialakulását.
- Rendszeresen törekszünk a térirányok és az oldaliság kialakítására.
- A módszertani terminológia alkalmazása, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő mértékben
- Tudatosan építünk a gyermekek játékos természetes mozgáskedvére, mozgástapasztalataira.
- Foglalkozásainkba beépítjük a speciális gyakorlatokat is /tartásjavítás, lábboltozat javító torna/
- elegendő ismétlési alkalom és megfelelő számú gyakorlási lehetőség biztosítása;
- Tudatosan fejlesztjük a gyermekek testi képességeit /ügyesség, erő, gyorsaság, állóképesség / a nagymozgásokat, egyensúlyérzékelést, finommotorikát, a szem-kéz és szem-láb koordinációt.
- A testnevelési mozgáseszközök, tornaszerek eszközbővítése érdekében keressük a pályázati lehetőségeket. szülők ösztönzése, motiválása arra, hogy minél több mozgási lehetőséget biztosítsanak gyermeküknek az óvodán kívül is (különböző sportegyesületeknél).
- sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok felkínálása;
- mintaértékű gyakorlatbemutatás, vagy magyarázattal kísért bemutattatás alkalmazása;

- a pozitívumok kiemelésével ösztönözzük a gyermekeket az elvárt mozgás megvalósítására;
- differenciált feladatok adásával a nagy- és finommozgások, egyensúlyérzék, testséma, fizikális erőnlét, szem- kéz-láb koordináció fejlesztése;

Szabad mozgásos játék (csoportszobában, udvaron):

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni - mászni, mozogni. Az őket körülvevő felnőttek szemléletétől és a megfelelő feltételek megteremtésétől függ, hogy megmarad-e természetes mozgáskedvük. Fontos feladatunk ezért, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása. A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Mozgás során tanuljanak meg egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. A jó hangulatú tevékenység a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készteti őket, így a mozgás természetes módon épül be a gyermekek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

Mindennapos mozgás:

Minden korcsoportban naponta egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük meg a délelőtt folyamán. Lehetőség szerint megfelelő ruházatban, a szabadban, jó levegőn tartjuk, de ha ez akadályba ütközik, akkor ablaknyitással gondoskodunk a friss levegőről. A tevékenység tartalmát az óvodapedagógus határozza meg, törekedve a játékosságra, a teljes test megmozgatására, a pozitív élmény nyújtására, szem előtt tartva a gyermekek fejlettségi szintjét. A változatosságra törekedve megvalósulhat zenés torna formájában is és alkalmazhatunk különböző kézi szereket is. A gyermekeknek megfelelő terhelést biztosítunk az aktivitási szintek változtatásával. Az ily módon kiváltott fizikai cselekvési kedv előhívja és erősíti a szellemi aktivitást is.

Irányított tevékenységként: Ez az a tevékenység, melyet minden korcsoportban kötött szervezeti formában, heti egy alkalommal tartunk. Amennyiben lehetőség van rá, a tevékenységet az udvaron, a friss levegőn valósítjuk meg, ha ez nem lehetséges, akkor ablaknyitással juttatjuk a gyermekeket oxigén dús levegőhöz. A tevékenységek megtervezésénél mindig figyelembe vesszük a csoport általános fejlettségét, a fejlődés

ütemét. Ehhez igazodva döntjük el az egyes mozgásformák ismétlésének a számát és intenzitását. A feladatok végrehajtásánál nem az az elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen kivitelezve végezzék el a gyakorlatokat, inkább olyan készségek és képességek kialakítására törekszünk, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését is. A mozgás tevékenységek anyaga az atlétikai, torna, illetve játékjellegű gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk, a feladattól függően eszközként vagy célként. Alkalmanként speciális gyakorlatokat is beiktathatunk a testalkati deformitások megelőzése érdekében (lábboltozat erősítés, gerinctorna).

Módszertani alapelveink:

- a gyermekek mozogjanak sokat;
- a mozgásos foglalkozások anyaga egymásra épüljön, betartva a fokozatosság elvét;
- egészségük és testi épségük megóvása érdekében a játék és tornaeszközök biztonságosak legyenek;
- a mozgás a gyermek számára élményt, sikert, tanulási lehetőséget adjon;
- szem előtt tartjuk, hogy az értékelés a játék folyamatára irányuljon, ne a végeredményre;
- erősítjük akarati tulajdonságaikat, együttműködő és problémamegoldó képességüket;
- a rendszeres testmozgás biztosításával hozzájárulunk az egészséges életmód szemléletének formálásához;

A tevékenység során alkalmazott módszereink:

Ráhangolás, a motiváció fenntartása, bemutatás, bemutattatás, felidézés, magyarázat, ösztönzés, buzdítás, bátorítás, személyes minta- és példaadás, kivárás, türelem, pozitív megerősítés, differenciált feladatadás, differenciált segítségadás, problémamegoldás, önellenőrzés igénye.

Feltételek:

- a mozgás megvalósításához szükséges hely, elegendő idő, rugalmas napirend,
- friss levegő,
- megfelelő ruházat
- biztonságos, változatos, színes eszközök.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolatban a játékkal van azért, mert a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok.

Közösségi neveléssel azért, mert a közösségi élet alakulásához fontos tulajdonságokat fejleszt: egymás segítése, együttműködés. A testnevelési játékok segítik a közösségi és versenyszellem alakulását.

Gondozással, egészséges életmódra neveléssel azért, mert a testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. A gondozás az egészséges életmódra nevelés hatását kiegészíti, felerősíti.

MESE-VERS

A mese és a vers különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének formálására, a későbbiek során hozzájárul - a belső képi világ megteremtésével - az értő olvasás képességének megalapozásához. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál.

Cél: A 3-6 éves korú gyermekek érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének elősegítése, nyelvi- és kommunikációs képességeinek fejlesztése a gyermekirodalom esztétikai, művészi hatásaival. Fontosnak tartjuk a komplex élménynyújtást, személyiségfejlesztést.

Feladatok:

- megfelelő alkalom teremtése – a spontán helyzetek kihasználásával is – naponta a mondókázásra, verselésre, mesehallgatásra;
- megfelelő hely és hangulat kialakítása az irodalmi művek átélésére;
- az irodalmi művek kiválasztásánál az adott gyermekcsoport képességeinek és életkori sajátosságainak figyelembevétele;
- fokozatosság, tervszerűség és rugalmasság szem előtt tartása a munkánk során;
- változatos eszközökkel ösztönözzük a mesék, versek meghallgatását, tanulását;
- elegendő lehetőséget biztosítása a gyermekek számára a mesék, versek önálló bábozásához, dramatizálásához;
- a gátlásosabb gyermek részvételre bátorítása, ösztönzése motiváló környezet megteremtésével, egyéni bánásmóddal;
- a mondókák, versek ritmusának megéreztetése, hangulatának átéreztetése;

- a gyermekeket a különböző mesefajtákkal, klasszikus és kortárs művekkel egyaránt ismerkedjenek meg;
- a mesékben, versekben szereplő ismeretlen fogalmak jelentésének magyarázata,
- annak lehetővé tétele, hogy a gyermekek eljussanak bábszínházba, színházi gyermekelőadásokra;
- az önálló meséléshez, bábozáshoz, dramatizáláshoz eszközök biztosítása;
- beszélgetések kezdeményezése a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyairól, a megfelelő viselkedésformákról;
- éljünk az irodalmi alkotásokban rejlő sokszínű nevelési lehetőségekkel.

Módszertani alapelveink:

- érjük le, hogy a gyermekeknek legyen kedvenc meséje, választhassanak szabadon mesét, történetet az ismert irodalmi értékek közül;
- vegyük figyelembe a nem magyar ajkú gyermekek anyanyelvi kincseit is;
- arra törekedjünk, hogy a gyermekek szeressék, szívesen hallgassák a mesét, verset;
- teremtsünk olyan helyzeteket, amely nem hat zavarólag a mesehallgató és az egyéb tevékenységgel foglalkozó gyermekek számára;
- tegyük lehetővé, hogy a gyermekek meseélményeiket újra átélhessék játékkal, vizuális tevékenységekkel;

Alkalmazott módszereink:

Bemutatás, bábjáték, beszélgetés, magyarázat, ösztönzés, buzdítás, bátorítás, pozitív megerősítés, szemléltetés, gyakorlás / ismétlés, a gyerekek lehetőség szerinti önálló mesemondása, mese folytatása, befejezése, mesehősről vagy kulcsszavakról való mesemondás, ismert mese átstrukturálása, mesemondás eszközökkel, eszközökről, mese-mitizálás (némajáték, mozdulat, gesztus, mimika), alkalmazott gyermeki bábjáték, dramatikus játék, mesedramatizálás, diavetítés.

Feltételek

- A meséléshez szükséges optimális légkör, idő és hely megteremtése, megfelelő eszközök biztosítása.
- Megfelelő számú és minőségű könyv felkínálása.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolatban áll az anyanyelvi neveléssel, mivel az anyanyelvi nevelés eszköze a vers, mese.

Rajzolás, mintázás, kézimunkával, azért, mert a gyermekek megjelenítik irodalmi élményeiket munkáikban.

ÉNEK- ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zene olyan emberformáló erővel bír, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. A rendszeres zenei nevelés fejleszti a gyermek megfigyelőképességét, emlékezetét, serkenti logikus gondolkodását, tehát nagymértékben hozzájárul az értelmi fejlődéshez. A zenei nevelésen keresztül elősegítjük a gyermekek érzelmeire hatva az esztétikai érzék és a közösségi érzés csíráinak fejlődését. A közös éneklés fegyelmezettséget, önuralmat kíván, ezáltal fejlődik a gyermek akaratereje is. Zenei élményt az óvodában a közös éneklés nyújt.

Cél: Az óvodásaink szívesen énekeljenek, mondókázzanak, játsszanak énekes játékokat a mindennapok során. Az éneklés, zenélés nyújtson örömet számukra és váljon a mindennapjaik részévé. Folyamatosan fejlődjenek zenei képességeik – az igényesen megválasztott művészeti alkotások hatására –, a ritmus, az egyenletes lüktetés, az ének, a hallás, a mozgás, és a kreativitás területén. A kulcskompetenciák megalapozását, fejlesztését szem előtt tartjuk /személyes, szociális, kognitív, speciális, nyelvi-kommunikációs kompetenciák/. Az éneklési kedv felkeltésével célunk az öröm átélésének, gátlások oldásának biztosításával a belső motiváltság és önkifejezés segítése és önismeret alakítása. Fontosnak tartjuk a gyermekek minél több zenei élményhez juttatását, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket, a zene iránti érdeklődésüket, a zene szeretetét.

Feladatok:

- zeneileg állandóan képezzük magunkat;
- a gyermekek érzékelésének, észlelésének, figyelmének, emlékezetének, képzeletének, gondolkodásának, koncentráló képességének, mozgásának, kreativitásának fejlesztése;
- az adott korcsoport életkorához és képességszintjéhez igazodó, igényesen kiválasztott és összeállított, dal-, és zenei anyag kiválasztása;
- a nemzeti kultúránk értékeinek, a gyermekek érzelemvilágának gazdagítása, érzelmi biztonságának megalapozása;

- a hagyományápolás hangsúlyozása, amelyekhez énekes népi játékokat, mondókákat, ölbeli játékokat alkalmazunk;
- az ünnepekhez, hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó szokások, dalok, mozgásformák, zenéket megismertetése, megkedveltetése a gyermekekkel;
- a gyerekek zenei ízlésvilágának formálása oly módon, hogy zenehallgatási anyagként válogatunk más népek dalaiból, komolyzenei művekből, magyar népdalokból és igényes műdalokból, figyelembe véve a nemzetiségi és etnikai kisebbségi kultúrát, a gyermekek hovatartozását is;
- az előadásmódunk, tiszta, megfelelő hangmagasságban történő éneklésünk, mozgáskultúránk, hangszerhasználatunk, kommunikációnk, legyen példaértékű, mindennapi zenei élmény a gyermekek számára.
- a zenei fejlesztés megvalósítása csoportszobában és szabadban egyaránt, a természet hangjainak, kincseinek felhasználásával;
- a helyes testtartás kialakítása, esztétikus, harmonikus szép mozgás fejlesztése, a művészi fogékonyságuk alakítása;
- a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan örömteli, érzelemgazdag, szép, tiszta éneklésre szoktatás;
- a célnak megfelelően tudatosan alkalmazzuk a digitális eszközöket az érdeklődés felkeltésére, ismeretszerzés fejlesztésére.
- derűs, oldott légkört megteremtése, a zenei eszközök szabad választásával, az óvodapedagógus zenei élménynyújtásával;
- a gyermeki képességek és adottságok tiszteletben tartásával az egymásra való odafigyelés és az egymással való együttműködés kialakítása;
- változatos tevékenységek és módszerek alkalmazásával az igényes zene napi folyamatba való beépülésének biztosítása;
- a tehetséggondozás, az egyéni képességek kibontakoztatása;

Módszertani alapelveink:

- olyan oldott légkört kialakítása, amely során a gyermek képzelete, alkotókedve aktivizálódik;
- minél több alkalmat teremtsünk arra, hogy a gyermekek ösztönös alkotó hajlama kibontakozhasson;

- tartsuk szem előtt a fokozatosság elvét, a zenei tartalom, anyag feldolgozásában, a zenei képességek fejlesztésében;
- a gyermek képességeinek, adottságainak tiszteletben tartása.

Feltételek:

- hely, idő, tiszta levegő biztosítása az egész nap folyamán;
- hangszerek, egyéb ritmus és zenei eszközök, kellékek elérhető helyen legyenek minden csoportban;
- audio eszközök, IKT eszközök stb.;

A tevékenység során alkalmazott módszerek:

Motiváció, előkészítés, ráhangolás, érzékenyítés, megéreztetés, hangulatteremtés, bemutatás, beszélgetés, többszöri ismétlés, új dal megkedveltetése, új ismeretekhez juttatás, ismeretek bővítése, ismétlés, felidézés, játék szabályának megismertetése, vagy felidézése, gyakorlás, gyakoroltatás, személyes példamutatás, utánzás, cselekedtetés, játékosság, énekes párbeszéd, kérdés-felelet játék, esztétikai élmény nyújtása, pozitív megerősítés, egyéni képességek kibontakoztatása, egyéni megszólalás, éneklés bátorítása, ösztönzés, önbizalom fejlesztése, tehetséggondozás, segítség, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás, dicséret, cselekedtetés, kérés, felszólítás, párbeszéd, kiemelés, megfigyeltetés, felfedeztetés, összehasonlítás, különbségek megéreztetése, felismerés, megnevezés, megbeszélés, érzékeltetés.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolata az anyanyelvi neveléssel van, mert ugyanazon folklóranyagból merítve erősíti az anyanyelvi nevelés hatását. A zenei élmények serkentik a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét.

Szoros kapcsolatban van a közösségi neveléssel, mert az együtt éneklés, játszás erősíti a közösséghez való tartozás tudatát, felkelti a társas együttlét iránti igényt. Érzelmi kötődések alakulnak ki. Gyermek-gyermek, gyermek-óvónő között. Olyan szociális tulajdonságok alakulnak ki, mint az egymásra és másokra való odafigyelés, együttműködés, kölcsönös engedmények tétele.

Szoros kölcsönhatásban van a testneveléssel, mert több nevelési feladat megegyezést mutat a két nevelési területen: ritmusérzék fejlesztés, harmonikus mozgás iránti igény felkeltése, helyes testtartás, helyes légzéstechnika elsajátítása.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, barkácsolás, képalakítás, kézimunka mind fontos eszköze a gyermek személyiségfejlesztésének. E tevékenységek által fejlődik a gyermekek képi - plasztikai kifejezőképessége, komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképessége. Gazdagodik élmény és fantázia világa, síkbeli, térbeli, forma (alak-háttér viszony) és színképzete. Az egyéni fejlettséghez, képességekhez igazodva a vizuális nevelés elősegíti a gyermekek képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk alakulását.

Cél: Ismerkedjenek meg minél több ábrázolási technikával, formálódjanak a vizuális alkotáshoz, a befogadáshoz szükséges készségeik. Alakuljon kézügyességük, esztétikai igényük. Legyenek képesek a kreatív önkifejezésre, szívesen ismerkedjenek műalkotásokkal, népművészeti remekekkel. Mutassanak érdeklődést a múlt és a jelen értékei iránt. Nem a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, vagy annak esztétikai értéke a cél, hanem maga az örömteli cselekvés.

Feladatok:

- az alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése az egész nap folyamán. (idő, hely, eszköz, élmény, alkotói légkör);
- a tevékenységek megvalósításánál, az alkalmazott eszközök használatánál az életkori és az egyéni fejlettségi szint figyelembevétele, ehhez mérten a differenciálás érvényesítése;
- valamennyi alkotást kezeljük értékként, a gyermekek is tartsák tiszteletben egymás munkáját;
- a vizuális alkotói vágyuk kibontakoztatása változatos eszközökkel, anyagokkal, eljárási technikákkal;
- művészeti és népművészeti alkotásokkal való ismerkedés feltételeinek biztosítása;
- élmények biztosítása, amelyet örömteli megvalósítás követ;
- igényük kialakítása az alkotásra, a környezet esztétikus alakítására, az esztétikai élmények befogadására;
- kreativitásukra támaszkodva segítsük elő kreatív önkifejezésük, személyiségük kibontakozását; • értékelő, önértékelő képességük alakítása.

Módszertani alapelveink:

- az objektív és a szubjektív élmények megteremtése a vizuális élmény befogadásához;
- a gyermekek életkori sajátosságainak, eltérő képességeinek szem előtt tartása;
- a gyermek meglévő aktivitásának figyelembevétele;
- a kreatív egyéniségek, a kreatív önkifejezés kibontakozásának segítése;
- az alkotási vágy felébresztése, az esztétikai igényesség formálása;
- az alkotás során a környezet esztétikájának fenntartása;
- saját és egymás munkájának megbecsülése;

Módszerek: Felfedezés, megfigyelés, szemlélődés, rácsodálkozás, manipuláció, tevékenykedés, megerősítés, szemléltetés, bátorítás, ösztönzés, próbálgatás, kísérletezés, elismerés, intuitív megvalósítás, magyarázat, bemutatás, önértékelés, mintakövetés, értékelés.

Kapcsolata más nevelési területekkel

A vizuális nevelés legszorosabb kapcsolatban a környezeti neveléssel van, mellyel tartalmában és feladatában konkrét összefüggést mutat. A környezetét, a környezetből szerzett ismeretét, élményeit, jeleníti meg, ábrázolásában. A természetben gyűjtött anyagokat, terményeket, felhasználja alkotásaihoz. A környezeti nevelés segítséget ad képi kifejezőkészségének kialakulásához, fejleszti a gyermek esztétikai érzékét.

Ugyanolyan szoros a kapcsolata az irodalmi neveléssel, mert az irodalmi élmények belső képteremtésre ösztönzik a gyermeket, olyan érzelmi állapotot hoznak létre, amely alkotó vágyukat serkenti.

KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Környezet megismerése

Cél: hogy gyermekeink ismerjék meg a természeti környezetet, amiben élnek, és felhívjuk figyelmüket a természet értékére, szépségére, mivel ez képezi az alapját a természetszeretet kialakulásának. Olyan érzelmi megalapozottság, érdeklődés felkeltése a cél, amely kedvező alapja lehet a környezetbarát életmódnak. A környezettudatos magatartás megalapozásával, az ismeretek sokoldalú és tudományos közvetítésével elérendő célként jelenik meg a fenntarthatóságra nevelés. A komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A szokások elsajátítása, a társadalomban való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan, a gyermekek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.

Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs csoportokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében, hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására. Hangsúlyt fektetünk a társadalomban való beilleszkedéshez szükséges magatartási formák, szokások elsajátítására, mely játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely szakaszában megvalósítható. Hangsúlyt fektetünk a gyűlölködések, agresszivitások kiszorítására, és ezzel megalapozzuk a mások elfogadására, tiszteletére való nevelést. Az ilyen légkörben fejlődik legjobban az ítélőképesség, az önbizalom, önálló vélemény nyilvánítása.

Feladatok:

- Olyan feltételek teremtése, amely lehetővé teszi a minél több tapasztalatszerzését a természetben. - Tudatosan törekedni arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Minden lehetőséget és eszközt biztosítani a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedéshez.
- A személyiségfejlesztést spontán tanulási folyamatként, játékba ágyazottan valósítjuk meg;
- Kulcskompetenciák megalapozása (személyes, szociális, kognitív), fejlesztése;
- A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása;
- A gyermekek érzelmi (EQ) és értelmi ((IQ) területeinek fejlesztése, építve kíváncsiságukra, érdeklődésükre;
- Az állatok és növények védelmének, óvásának, szerepének elfogadtatása, valamint tiszteletben tartása;
- A környezettudatos magatartás megalapozása, formálása, alakítása, fenntarthatóságra való nevelés, életmód, életvitel, gondolkodásmód, viselkedés, természetvédelem, értékrend alakítása, felelősségérzet kialakítása;
- A gyermekeket a természet szeretetére, óvására – védelmére nevelése, amely kapcsán az emberi felelősséget is megláttatjuk, kidomborítjuk;
- Mások véleményének, érzéseinek, gondolatainak tiszteletben tartására, toleranciára nevelés, miközben önálló véleménynyilvánításra, döntésre, az önbizalom megerősítésére és az önmegvalósításra biztosítunk lehetőséget;

- Párosítsuk ezeket a tevékenységeket matematikai jellegű megtapasztalásokkal, amelyek során a különbségekre, hasonlóságokra, csoportosításokra irányuló kereséseket, ítéletalkotásokat és a relációk feltárását, konkrét és „fél absztrakt” fogalmak megalkotását segítjük elő;
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- Megteremteni a feltételeit annak, hogy óvodánkban élősarok, virágoskert legyen.

Módszertani alapelveink

- Adjon lehetőséget a tapasztalatok szerzésére és élményszerű átélésére a gyermek saját természeti és társadalmi környezetéről
- A környezet megismerése hassa át a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét.
- Törekedjék a játékszituációk, a lehetőségek kihasználására a matematikai ismeretek elsajátításában, gyakorlásában.
- Biztosítson pozitív viszonyt a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozására.
- Támaszkodjon a komplex matematikai foglalkozásokon vagy kötetlen kezdeményezéseken minden esetben a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Tartsa szem előtt, hogy a fejlődés egyenetlen üteméből adódóan jelentős eltérések vannak a gyermekek között (genetikai adottságok, érés);
- Teremtse meg a sokoldalú megfigyelés lehetőségét;
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek belülről is késztetést érezzenek ismereteik bővítésére;
- Adjon választ mindig a feltett kérdésekre;
- Folyamatosan biztosítsa a motivációt, az eredményesség érdekében;
- Erősítse a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát;
- Fokozza a gyermekek „szép” iránti vágyát.

Módszerek:

Érzékenyítés, ráhangolás, bemutatás, szemléltetés, megfigyelés, felidézés, magyarázat, motiváltság fenntartása, ösztönzés, buzdítás, bátorítás, pozitív megerősítés, együttműködés,

személyes minta-, és példaadás, kivárás, türelem, rávezetés, segítségadás, differenciált feladatadás, megtapasztaltatás, élmény közeliség biztosítása, elgondolkodtatás, problémaérzékenység, problémamegoldás, ellenőrzés, önellenőrzés, reális önértékelés, értékelés.

Feltételek:

- megfelelő hely, idő és eszköz biztosítása;
- a gyermekek szükségleteit figyelembe vevő rugalmas napirend kialakítása;
- természetsarok létrehozása.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legszorosabb a kapcsolata a rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységekkel, mert az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, élmények megjelenítését, újra alkotását, teszi lehetővé.
- A természetben gyűjtött anyagok inspirálják, ötletet adnak a gyermekeknek, beépülnek alkotásaikba, ezzel is erősítve kötődésüket a természethez.
- Szoros a kapcsolata még az anyanyelvi neveléssel, mert bővülnek ismereteik, az ezekhez kapcsolódó kifejezéseik, fogalmaik, szókincsük.
- Megfogalmazzák a látottakat, tapasztalataikat, fejlődik beszédkészségük.

<u>Matematikai ismeretszerzés</u>

A matematika nem számokkal kezdődik, hanem tárgyak, személyek, jelenségek összességével, amiknek ugyanaz a tulajdonsága. Először azokat a játékokat ismertetjük meg a gyermekekkel, amelyek a cselekedtetésre, az alapismeretekre építenek.

Cél: Változatos tevékenységeken keresztül történő matematikai tapasztalatszerzés biztosítása, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb emberi-, természeti-, és tárgyi környezet mennyiségi, formai-, és téri viszonyainak megtapasztaltatása. A szerzett tapasztalatok, ismeretek rendezése, bővítése, matematikai szemléletmód megalapozása, az értelmi képességek fejlesztése, kiemelt figyelemmel a gondolkodás fejlesztésére. A matematikai jellegű tevékenységekhez való pozitív viszonyulás kialakítása, a személyes minta- és példaadással a mintakövetés lehetőségének biztosítása. A kudarctűrő képesség fejlesztése, és az életkori sajátosságok és egyéni érési ütem figyelembevételével az önmagához mért optimális fejlődés biztosítása.

Feladatok:

- Optimális feltételeket biztosítunk a matematikai nevelés és fejlődés hatékonyságának érdekében.
- Felkeltjük a gyermekek matematikai érdeklődését és építünk kíváncsiságukra.
- Megfelelő attitűdöt teremtünk a problémás helyzetek megoldásához a logikus gondolkodás megalapozásához.
- Kihasználjuk az egész napi óvodai élet során adódó lehetőségeket matematikai jellegű ismeretek megtapasztalására, szerzésére.
- Kedvező helyzeteket teremtünk a tapasztalatszerzéshez, törekszünk arra, hogy azok minél többször természetes helyzetben történjenek.
- Differenciált, egyéni feladatadás által a gyermekeket sikerélményhez juttatjuk, mely növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.
- Fejlesztjük megfigyelő képességüket, emlékezetüket, megértésüket, konstruálásukat, problémalátásukat-megoldásukat, kreativitásukat, ítélőképességüket.
- Fejlesztjük fogalom és szókincsüket, beszédkészségüket.
- Ösztönözzük, hogy a megszerzett matematikai tapasztalatokat, ismereteket a tevékenységeiben is alkalmazza
- a valóság formáival, mennyiségi, téri viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzés biztosítása;
- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése;
- az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása;
- a logikus gondolkodás megalapozása;
- a játék élményével történő megismerő és problémamegoldó tevékenységek alkalmazása;
- az egyéni megismerő képességek, a problémamegoldó gondolkodás fejlődésének, fejlesztésének biztosítása;
- a megismeréshez szükséges képességek fejlesztése;
- az élmények, tapasztalatok feltételeinek biztosításával azok kibontakoztatásának, tovább fejlődésének segítése;
- a gyermekek belső készetetésére, természetes kíváncsiságára, aktivitására épített, tudatosan tervezett, szervezett fejlesztés;
- minden tevékenység tartalmában láttassunk meg matematikai jelenségeket.

Módszertani alapelvek:

- használjuk ki a kínálkozó lehetőségeket;
- vegyük figyelembe az egyéni eltéréseket;
- a fokozatosság elvét tartsuk szem előtt;
- a tevékenységek során juttassuk a gyermekeket sikerélményhez;
- problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés;
- a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő;

Módszerek: Szemléltetés, bemutatás, magyarázat, elbeszélés, elmesélés, beszélgetés, megfigyelés, értékelés, vitázás, buzdítás, eligazítás, ellenőrzés, közös tevékenység, ösztönzés, átterelés, sürgetés, bátorítás, javítás, gyakorlás, ismétlés, gondolkodtatás, vizsgálódás, kipróbálás, kísérletezés, utánzásra, mintakövetésre ösztönzés, összehasonlítás, megfigyelés, azonosítás, megkülönböztetés, következtetés, provokálás, rávezetés, szintetizálás.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legszorosabb a kapcsolata külső világ tevékeny megismerésével, mert a környezet megismerése során szerzett tapasztalatok, élmények matematikai tevékenységek lehetőségének tárházát kínálják. A mindennapi életben is állandóan találkozik matematikai fogalmakkal, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.
- Szoros a kapcsolata a játékkal, mert ennek során is sok alkalom kínálkozik matematikai ismeretek szerzésére, matematikai műveletek végzésére, gyakorlására, a problémamegoldó gondolkozásra.

ANYANYELVI NEVELÉS

Cél: Nyelvünk szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása, a kapcsolatteremtő képesség fejlesztése. A megvalósulás érdekében a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése nélkülözhetetlen.

Feladatok:

- Önképzéssel, szakirodalom és közművelődési lehetőségek felhasználásával fejlesztjük anyanyelvi kultúránkat, hogy anyanyelvi műveltségünk követendő példát jelenthessen a gyermekek számára.

- Beszédünk őszinte, túlzásoktól mentes, a helyzethez illeszkedő legyen, mondanivalónkat világos, érthető formában közöljük.
- Törekszünk arra, hogy mondatszerkesztésünk egyszerű, de változatos legyen.
- Természetes hangon, a csoport hang és zörejszintjéhez alkalmazkodva beszélünk.
- A kommunikációs helyzetnek megfelelő hanglejtést, beszédritmust, hangerőt, szünettartást alkalmazunk.
- Alkalmazzuk a metakommunikáció elemeit és erre ösztönözzük a gyermekeket is.
- A gyermekeket a színes, érzelmeket is kifejező beszédre ösztönözzük.
- A beszédtechnika fejlesztése, a beszédhibák korrigálása érdekében együttműködünk az óvoda logopédusával. Megismerjük munkáját, elősegítjük annak eredményes megvalósulását.
- Megismerjük a családok anyanyelvi kultúráját.
- Ösztönözzük a gyermekeket, hogy használják a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő fordulatait, kifejezéseit.
- az óvodába lépő gyermekeket ingergazdag beszédkörnyezettel fogadjuk.
- figyelembe vesszük az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatti és eltérő beszédkészséggel érkező gyermekek fejlődési különbözőségeit;
- a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve változatos tevékenységek biztosítása;
- nyugodt beszédszituációk, a személyes percek, közös beszélgetések megteremtése;
- kulcskompetenciák megalapozása, fejlesztése / személyes, szociális, kognitív /.
- a gyermekek nyelvi képességeinek felmérése, fejlesztése, szókincsük gyarapítása;
- a viselkedési és udvariassági módok, tiszteletet kívánó beszédformák megjelenésének a szorgalmazása;
- a beszédhibák javítása;
- a megkésett beszédfejlődésű vagy beszédindításra szoruló gyermekek esetében – a családdal együttműködve – logopédus szakértelmének igénybevétele;

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legszorosabb kapcsolata a külső világ tevékeny megismerésével van, mert a természeti társadalmi környezet megismerése közben tárgyakat, anyagokat, minőségeket jelölő szavakkal ismerkedik, mely által bővül szókincse. Az összegyűjtött

tapasztalatok alapján kérdések fogalmazódnak meg benne melyek elősegítik kommunikációs készségének kialakulását.

- Szoros a kapcsolata a vers, mese tevékenységi formával, mert a megismert irodalmi művek által gazdagodik a gyermekek szókészlete, fejlődik kifejezőkészségük, megoldásokat ismernek meg a viselkedési formákat illetően.
- A mozgás során a gyermekek tapasztalatot szereznek arról, hogy hogyan hajtsák végre a cselekvéseket szóbeli utasítás alapján

Módszertani alapelvek:

- mindennapi munkánk során a spontán helyzetek kialakítására törekszünk;
- beszédünkkel, a magyar nyelv szabályainak betartásával modellt nyújtunk;
- szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni beszédkészségét és beszédaktivitását;
- kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, a gyermek természetes beszéd – és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére;
- tudatosan tervezzük az anyanyelvi játékokat, figyelünk arra, hogy egymásra épüljenek.

A tevékenység során alkalmazott pedagógiai módszerek:

Manipuláció, próbálgatás, véleménynyilvánítás, vita, elbeszélés, leírás, körülírás, megerősítés, ösztönzés, elismerés, szemléltetés, megfigyeltetés, közös tevékenység gondolkodtatás, ellenőrzés, értékelés, bátorítás, javítás.

Feltételek

- rugalmas napirend kialakítása; • ingergazdag környezet biztosítása;
- IKT eszközök megléte.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Cél: Alakuljanak ki olyan készségek, tulajdonságok, melyek elősegítik a munkához, közösséghez való pozitív viszony fejlődését, a munka tiszteletét, megbecsülését. Legyenek képesek megkülönböztetni, elkülöníteni a munka jellegű tevékenységeket a játéktól, a rájuk bízott feladatokat önállóan és örömmel, felelősségteljesen végezzék el.

Feladatok:

- A gyermekek számára életkoruknak, képességeiknek, erejüknek megfelelő munkalehetőségeket teremtünk.
- A munkavégzéshez megfelelő helyet, időt, gyermekméretű szerszámokat, munkaeszközöket biztosítunk.
- Megismertetjük a gyermekeket a munkaeszközökkel, célszerű eszközhasználattal, a munkafolyamat részmozzanataival, azok célszerű sorrendjével, kialakítjuk a munkaeszközök rendben tartásának szokását.
- Minden munkafajtában, minden korcsoportban megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét.
- biztonságos, megfelelő méretű eszközöket biztosítása;
- Minden gyermeket igyekszünk képességeinek figyelembevételével bevonni.
- Biztosítjuk a munka folyamatosságát, állandóságát, befejezését.
- Módot adunk arra, hogy az önálló vagy csoportos munkavégzés során a gyermekek elsajátítsák és gyakorolják a szükséges készségeket, képességeiket fejlesszék, tapasztalataikat bővítsék, rendezzék.
- Folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mért fejlesztő értékelés biztosítása.
- kulcskompetenciák megalapozása, fejlesztése / személyes, szociális, kognitív/
- az egyes munkafajták fokozatos, differenciált bevezetése;
- a közösségi kapcsolatokat a munka jellegű tevékenységekkel is alakítsuk.

Módszertani alapelvek:

- teremtsünk lehetőséget az önálló munkavégzésre;
- vegyük figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait;
- törekedjünk arra, hogy az elsajátított munkafogásokat folyamatosan gyakorolhassák.

Tevékenység során alkalmazott pedagógiai módszerek:

Bemutatás, gyakorlás, megerősítés, buzdítás, segítségnyújtás, értékelés, elismerés, bátorítás, megfigyeltetés, javítás, utánzásra-, mintakövetésre ösztönzés.

Feltételek

- életkori sajátosságokat figyelembe vevő, biztonságos munkaeszközök megléte;
- elegendő idő, hely biztosítása.

Alkalomszerű munkák:

- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében.
- Vigyáznak a terem és az óvoda helyiségeinek rendjére.
- Részt vesznek a játékszerek tisztításában, javításában, a babaruhák mosásában. Időnként önként nagytakarítást végeznek a játéksarokban.
- Ünnepekre ajándékokat készítenek.
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Közösségi neveléssel azért, mert az együttesen végzett munka, a közös felelősség és öröm, az együtt elért eredmények segítik a baráti kapcsolatok, kisebb csoportok kialakulását, megszilárdulását, saját és mások elismerését.
- Külső világ tevékeny megismerésével azért, mert a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti- társadalmi környezetükből, és annak érdekében végzik a munkajellegű tevékenységeket.

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás a játék motivációs bázisára épül, a gyermekek világképének alakulását is befolyásolja. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A spontán tanulás során az ismeretszerzés önkéntelen, bármikor, bárhol kialakulhat, elég hozzá egy eszköz, egy tárgy, mely a gyermekeket a meglévő tapasztalatai felidézésére, újak megélésére készteti. A tanulás tartalma a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezetből adódik, megvalósítása pedig a különböző nevelési területeken realizálódik.

Az óvodai tanulás elsődleges célja:

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A gyakorlati problémamegoldás Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Cél: Lehetőség szerint jusson el a gyermek a szemléletes - cselekvő szintről, a szemléletes - képszerű gondolkodási szinten át a problémamegoldó gondolkodásig, és az így szerzett tudást képes legyen megváltozott körülmények között is alkalmazni. Valósuljon meg a gyermek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére alapozva olyan személyiségfejlesztés, amely élmények, tapasztalatok és tevékenységek által fejleszti a megismerési folyamatokat (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem), valamint a gondolkodási műveleteket és a kreativitást.

Feladat:

- olyan feltételeket megteremtése, melyek során a gyerekek természetes helyzetekben, játékos módon tanulhatnak;
- a tapasztalat-, és az ismeretszerzés folyamatát a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére alapozva alakítjuk;
- az életkori sajátosságok és egyéni érési ütem figyelembevételével a gyermekek önmagukhoz mért fejlődésének biztosítása;
- a projektpedagógia eszközei közül is válogatunk, melyet egyéni és/ kiscsoportos tevékenységi formában alkalmazunk a minél sokrétűbb befogadás érdekében;
- a próbálkozás, a hibajavítás lehetőségének biztosításával a kreativitás, az önálló gondolkodás segítése, a döntésképesség erősítése, a problémamegoldó képesség fejlesztése és ez által sikerélményhez juttatás;
- a siker egyéni- és közösségi szintű átélésével a kooperatív tanulás kialakulásának segítése;

Módszertani alapelveink

- A tanulás épüljön a tapasztalatszerző, képességfejlesztő és ismeretközvetítő hatásokra.
- A feladatokat differenciáltan a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve adjuk.
- Érvényesüljön a tanulás folyamatában a játékosság, élményszerűség.
- A tevékenységek alkalmával tudatosan figyeljünk a gyermekcsoport és az egyes gyermek szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira.
- Annak tudatában tervezzük meg a napi tevékenységeket, hogy az óvodás gyermekek számára a legtöbb időt a szabad játéktevékenységnek kell kitölteni, a játékosságnak minden tevékenységet át kell hatnia.
- Vegyük figyelembe a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítsuk a tevékenységek, foglalkozások tempóját, módszereit, melyen szükség szerint módosításunk a kedvező hatás érdekében.
- A tevékenységek, foglalkozások alkalmával tudatosan figyeljünk a gyermekcsoport és az egyes gyermek motiváltságára.
- Pedagógiai tervezésében, kapjon kiemelt hangsúlyt a nyugodt, és biztonságos környezet megteremtése. Tervezőmunkánkban jelenjen meg a fejlődésbeli lemaradások megelőzésére szolgáló részképesség fejlesztés, differenciált feladatadás. Inger-gazdag környezetben biztosítsuk a rendszeres mesélést, éneklést, dalos játékokat.
- Tudatosan tervezünk a gyermekek önálló ismeretszerzésére alkalmas források, eszközök, anyagok, élmények biztosítását.
- A játéktevékenység és a foglalkozás során pedagógiailag értékes, fejlesztő hatású, minőségileg kifogástalan, esztétikus eszközöket biztosítunk, melyek illeszkednek a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez.
- A tevékenységek, foglalkozások alkalmával tudatosan figyeljünk a gyermekcsoport és az egyes gyermek motiváltságára.
- A gyermeki tevékenységeket, pozitív odafordulás kövesse, segítő, támogató attitűd jellemezze, melynek során egymás elfogadása, megértése, segítése az érték.
- Tudatosan tervezzük a gyermekek tanulási folyamatában az elismerés iránti vágyból fakadó sikerélmény biztosítását, reagálásunk minden estben legyen objektív.
- A hibák, hiányosságok megfogalmazásakor ügyeljünk arra, hogy tárgyszerű legyen, és mindenkinek lehetőséget adjon a javításra.
- Az óvodapedagógus megnyilvánulásai legyenek segítő, bátorító jellegűek.

- Igyekezzen a gyermekekben felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét.
- Támogassa a gyermekek önálló próbálkozásait, felfedezését.

Módszerek:

Érzékenyítés, ösztönzés, megnevezés, ismeretnyújtás, folyamatos cselekedtetés, felidézés, ráhangolás, megéreztetés, rávezetés, gyakorlás, bemutatás, ismétlés, előkészítés, kérés, felszólítás, beszélgetés, kérdezve kifejtés, kiemelés, felfedeztetés, vita, összehasonlítás, különbségek megéreztetése, buzdítás, bátorítás, motiválás, megerősítés, élményhez juttatás, felelevenítés, felismertetés, megbeszélés, érzékeltetés, együttműködés, alkalmazása, személyes minta-, és példaadás, a mintakövetés lehetőségének biztosítása, próbálkozás, hibajavítás, kivárás, türelem, rávezetés, segítségadás, önállóság segítése, didaktikus játékok, feladatlappal, (munkalappal) végzett tevékenységek, önálló megfigyelések, megfigyeltetés, problémamegoldás, elgondolkoztatás, leírás, csoportosítás, gyakorlati munkák, kísérletek vitázás, eligazítás, közös tevékenység, átterelés, sürgetés, javítás, gondolkodtatás, vizsgálódás, kipróbálás, játékos tevékenykedtetés, élménynyújtás, kooperatív csoportmunka, differenciálás, dicséret, segítségadás, korrekció, továbblendítés, alkalomhoz kötött tudatosítás, pozitív egyéni és csoportos minták kiemelése, ellenőrzés, értékelés, értelmezés, viszonyítás, hibajavítás, döntésképesség erősítése, siker egyéni- és közösségi szintű átélésével, a kooperatív tanulás kialakulásának segítése, kezdeti értékelés, formatív/folyamatos/folyamatközi értékelés, szummatív értékelés.

Szükséges feltételrendszer a teljes óvodai élet folyamán:

- az óvodai tevékenységekhez szükséges tárgyi feltétel - lehetőségekhez mérten történő - biztosítása;
- rugalmas napi – és hetirend;
- tervezés: tudatos;
- egyéni fejlődési ütemek, szakaszok figyelemmel követése, rögzítése;
- élménynyújtás: lehetőség szerint természetes közegben történő tapasztalatszerzés;
- gyűjtőmunka: lehetőség szerint természetes közegben történő tapasztalatszerzés;
- spontán és tervezett, szervezett, tudatosan irányított, fókuszált megfigyelések.

IKT (információs és kommunikációs) ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN

Az óvodánkban járó gyermekek nagy része ismeri az infokommunikációs eszközöket és használja is a mindennapi élete során. A gyors fejlődés következtében az ismeretek elsajátításának módja is változik, a gyermekek képesek egyszerre több mindennel párhuzamosan is foglalkozni, a gyors információáramláshoz szoktak. Épp ezért fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT eszközök megfelelő és céltudatos használatát, mely magában foglalja a projektort, számítógépet, laptopot, tabletet, nyomtatót, cd lejátszót, dvd lejátszót, digitális fényképezőgépet és a diavetítőt.

Az óvodánkban dolgozó pedagógusok az IKT eszközök használatához felhasználói szintű ismerettel rendelkeznek.

Cél: Olyan játékos tevékenységek biztosítása, amelyben a gyermekek ismerkedhetnek az informatikai eszközök adta lehetőségekkel, ahol új pedagógiai környezetet teremtve életkoruknak megfelelő információkat gyűjthetnek a tágabb – szűkebb környezetükről.

Feladatunk:

- az infokommunikációs eszközök használata a nevelőmunkánk során,
- a kiemelt figyelmet igénylő és a tehetség ígéretes gyermekeket színvonalasan és korszerűen fejlesztjük az IKT eszközök használatával, kíváncsiságukra alapozva segítjük fejlődésüket játékos, egyénre szabott feladatokkal,
- játékszereink bővítése (nyomtatott puzzle, memória kártya, társasjáték, labirintus, stb.),
- a nevelési területekhez szervesen illeszkedő, a gyermekek fejlettségének és életkori sajátosságainak megfelelő interaktív, fejlesztő játékokat készítünk,
- az érzékelés, észlelés által sokrétű ismeretszerzés biztosítása,
- információk feldolgozása változatos tevékenységek során,
- a térben, síkban való tájékozódás fejlesztése,
- az IKT eszközök használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel,
- differenciálás, részképesség zavarok megelőzése,
- a szülők informatikai szemléletének formálása
- vizuális memória fejlesztése,
- figyelem fejlesztése,

- egyéni auditív fejlesztés

III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A nevelés időkeretei

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai élet megszervezésének elvei:

A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy a folyamatosság és a rugalmasság jellemezze.

- Családias légkör kialakítása;
- A heterogén csoportokban kiemelt figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire;
- Törekszünk a várakozások, monoton cselekedtetések teljes kiküszöbölésére;
- A gyermek minden tevékenységet kipróbálhasson, elvégezhessen, amire képes, ami életkori sajátosságaiból adódik, és nem veszélyezteti a maga, vagy társai biztonságát.
- Kialakítjuk a harmonikus arányokat a tevékenységek között, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek szabad kibontakozását.

Napirend

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való

mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokolttá teszi, változtatható, módosítható. A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

Napirendünk időkerete 11 órás óvodai nyitva tartáson belül:

- játék és szabadidős tevékenység 5 óra 30 perc
- étkezés, pihenés 3 óra
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység 1 óra 25 perc
- komplex foglalkozások naponta 35 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés feladatai a hetirend és a napirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenysége, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt hetirend csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóság fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. (lásd.: egészséges életmód).

A nevelés tervezése

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vegyük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően.

A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A tervezés során mindig a 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves, féléves periódusokban gondoljuk át, konkrét formában tervezni inkább egy vagy kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan része a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.

A gyermeki személyiség fejlesztése az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunka egészébe. Ezért a tervezés során külön is biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartamának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában. A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik. A rövid időszakot átfogó tervezés ugyanakkor lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a neveléstanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal,

sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. A gyermekek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődését a külön személyre szóló személyiség lapon követjük figyelemmel. Ebbe a dossziéba kerül a Szakszolgálat véleménye, melyik gyermekkel mit és hogyan kell fejleszteni.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Heti nevelési-tanulási tervkészítés
- Hetirend és napirend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos tervezése, értékelése
- Féléves tervezőmunka készítése

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- Testi érettség:

A testileg egészség fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- Lelki érettség:

Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél megjelenik az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Beszéd, kommunikáció:

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét

- Általános tájékozottság:

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyeket a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Szociális érettség:

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata alakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet. Az öt éves kortól (2014.09.01.után a hároméves kortól)

kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

TERVEZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

Tervezés

A pedagógiai tervezés célja:

A tervezési feladatok tudatos meghatározásával és szabályozásával az intézményünkben, mint szervezetben a munkánk kiszámítható, egymásra épülő és ellenőrizhető tevékenységek megvalósulása. A tudatos tervezés lehetőséget ad a spontán adódó nevelési helyzetek kihasználására is, ugyanakkor biztosítja az óvónő számára a tervszerű felkészülést, az eredményes fejlesztés megvalósulását is.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka tervezésével kapcsolatosan:

A nevelőmunka tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban történik, amely a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet értelmében a kötelező elemeken kívül tartalmazza még a beszoktatási tervet, a beszoktatás tapasztalatait, értékelését, intézményi innovációk nyomon követését és az egyéni differenciálás feljegyzéseit. A heti ütemterv tartalmazza az egyes tevékenységi formák anyagát, a hozzá kapcsolódó célokat, fejlesztési feladatokat, módszereket, eszközöket, kiemelt készségfejlesztési feladatokat, illetve az egyéni differenciálás, fejlesztés lehetőségeit. Az eseménytervekben rögzítjük a szervezett megfigyeléseket, a csoport egyéb programjait, az adott hónaphoz kapcsolódó óvónői feladatokat. A hét végén értékeljük az elmúlt időszakot. Az értékelések a célokra épülnek, azok megvalósítását tükrözik. A nevelési-gondozási tervet fél évre készítjük, mely tartalmazza az egészséges életmód alakításának, az érzelmi, erkölcsi közösségi nevelés, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés feladatait, a tevékenység kereteinek, játék, munkajellegű tevékenység, játékban megvalósuló tanulás- feladatait, a szokások kialakítását.

Mérés

A gyermek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje

Az óvodai mérés célja:

Az óvodában a mérés legfontosabb módszere a gyermek megfigyelése, melyet az óvodapedagógus meghatározott céllal, tervszerűen, rendszeresen végez, ennek eredményét rögzíti. A mérés nem cél, hanem eszköz a gyermek fejlettségi szintjének, fejlődésének

megállapításához. A fejlődés követésére kidolgozott mérési rendszer biztosítja, hogy óvodába lépéstől az iskolakezdésig reális képet kapjon az óvodapedagógus a gyermekről, valamint a csoport szokás és szabályrendszerének megfigyelése, mérése, értékelése és a kapott eredmények alapján történő továbbfejlesztése A megfigyelés, mérés eredménye iránymutatást ad a fejlesztési terület meghatározásában.

Az óvodás gyermekek személyiségének megismeréséhez és fejlesztéséhez méréseket végzünk.

A mérés módszerei: megfigyelés, beszélgetés, Difer felmérés, rajzos diagnosztika. A gyermek fejlettségének nyomon követését az egyéni napló és a csoportnapló tartalmazza. Az eredményes mérési eljáráshoz elengedhetetlen, hogy:

- a személyiség egészét átfogja,
- folyamatot képezzen (kitűnjön, hogy honnan hová jutott el a gyermek),
- egyéni fejlődési, érési tempót figyelembe véve értékeljük az eredményeket (pillanatnyi állapotot tükröz az eredmény, vannak gyorsabban, illetve lassabban fejlődő gyermekek),
- több fajta módszerrel vizsgáljuk a gyermeket (reális képet csak így kaphatunk).

Az óvodapedagógusok megfigyeléseiket és mérési eredményeiket alapul véve határozzák meg, hogy melyik gyermeket miben és hogyan kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához mérten optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, elemzése, értékelése.

Minden gyermek fejlődését *„Egyéni napló”* elnevezésű füzetben követjük.

A megfigyelések, tapasztalatok folyamatos rögzítése - évente két alkalommal - az egyéni fejlődési naplóban történik, mely tartalmazza az:

- anamnézis lapot,
- a beszoktatás/befogadás tapasztalatait
- a gyermek emberábrázolását (évente egy rajz)
- a szülői tájékoztatások feljegyzéseit
- kompetencia területek fejlődési mutatóit (szociális-személyes kompetenciák, kognitív kompetenciák, mozgásos kompetenciák)
- indokolt esetben az egyéni fejlesztési tervet

- a logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus fejlesztési javaslatait, illetve a szakértői véleményt, pedagógiai jellemzést

A megfigyeléseken túl az ötéves gyermekek esetében DIFER (Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer) - mérést végzünk, melyet indokolt estben visszamérés követ.

A középső- és nagycsoportban három alkalommal (november, február, május) készítünk feljegyzést, mérést a gyermekekről. A nevelési év során minden 5. életévét betöltött gyermeknél elvégezzük a Nagy József által kidolgozott DIFER mérést.

A mérések elemzése, értékelése csoport - és intézményi szinten is megtörténik. Az összesítés után a következtetések megállapítására kerül sor. Meghatározzuk csoport - és intézményi szinten egyaránt az erős és a fejlesztést igénylő területeket, melyre fejlesztési tervet készítünk. A mérés-értékelés koordinálását a „Mérés, értékelés" csoport tagjai végzik. Az általuk megállapított eredményekre támaszkodva a tervezzük meg a fejlesztést. Az elért eredmények visszacsatolása folyamatos.

Értékelés

A gyermekek értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési-fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. Az egyéni fejlesztési terv a gyermek egyéni naplójában található, míg a napi pedagógiai munka során érvényesített egyéni differenciálás feladatai a csoportnaplóban kerülnek megjelenítésre. Az egyéni képességfejlesztés a nevelés minden területén érvényesül. Az óvodapedagógusok megfigyeléseiket és mérési eredményeiket alapul véve határozzák meg, hogy melyik gyermeket miben és hogyan kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához mérten optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, elemzése, értékelése. A gyermekek fejlesztése legtöbbször csoportos formában zajlik, indokolt esetben azonban egyénre szabott differenciált foglalkoztatás történik. Féléves egyéni fejlesztési tervet készítve, egyéni, és mikro csoportos formában, differenciáltan fejlesztjük az átlagostól eltérő fejlődési ütemű gyermekeket - különös tekintettel a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű óvodásokra. Nevelésük integrált keretek között történik. Fejlesztésüket, ha szükséges, az óvónők mellett a megfelelő szakemberek végzik, (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus stb.) ahol folyamatos a kapcsolattartás a szakemberek és az óvónők között.

A csoport fejlődésének értékelése:

Az értékelés alapelvei: az óvodapedagógus az értékelést fontos személyiség és közösségalakító tényezőként alkalmazza. A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok biztatást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Az óvodapedagógus arra törekszik, hogy a gyermekek pozitív megerősítést kapjanak a tevékenységek során, mely folyamatos konkrét, reális, fejlesztő értékelést jelent, segíti a gyermek reális énképének, önértékelésének fejlődését. A gyermeket saját magához mérten, differenciáltan értékeli. Az értékelés módszerei: szóbeli közlés (erősségek kiemelése, gyengeségek pozitív módon való megfogalmazása), metakommunikációs eszközök (gesztus, mimika, tekintet). Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges; a jutalmazás és ennek előlegezett formája a bíztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat. A jutalmazás mindig konkrét a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmaz. Az óvodapedagógus a gyermeki teljesítményeket az életkori sajátosságok figyelembevételével folyamatosan követi, értékeli, elemzi, ha szükséges fejlesztési korrekciót hajt végre. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak. Értékeléseivel, visszajelzéseivel segíti a gyermekek fejlődését. Előnyben részesíti azokat a munkaformákat és módszereket, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre és az önértékelésre. A gyermekkel való kapcsolatunk alapja az elfogadás, kölcsönös tisztelet, együttműködés.

A gyermekek értékelésének elvei:

- A gyermeki teljesítményt mindig önmagához képest mérjük;
- A követelményrendszer nyilvános és egyértelmű;
- Az ellenőrzés, mérés, értékelés minden gyerekre kiterjedő, rendszeres és folyamatos;
- Preferáljuk a puha mérési módszereket;
- Az adott csoportban lehetőség szerint csak a saját pedagógus mérjen;
- Az értékelés az erősségek-gyengeségek megjelölésével történik;
- Az egyén értékelésben jelenjen meg a fejlesztendő terület, illetve a szükséges fejlesztés megnevezése (mit, mivel, kinek a kompetenciája);
- A csoport értékelésében minőségi és mennyiségi adatok is szerepelnek;
- Óvodán kívülről jövő mérés-értékelés csak intézményvezetői engedéllyel történhet;
- Az egyéni fejlődési füzet tartalmáról csak az érintett szülőt fogadó órán, illetve egyéb személyes egyeztetések, megbeszélések alkalmával tájékoztatjuk.

A NEVELÉS TERVEZÉSÉNEK FÖBB DOKUMENTUMAI

Csoportnapló

A nevelőmunka tervezése, dokumentálása az általunk készített csoportnaplóban történik, amely a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet értelmében a kötelező elemeken kívül tartalmazza még a befogadási tervet, a befogadás tapasztalatait, értékelését. Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. A pedagógiai munka tervezése az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épülő intézményi Pedagógiai program alapelveivel, cél- és feladatrendszerével összhangban - a csoportnaplóban és az egyéni fejlesztési tervekben- történik.

Az óvodai csoportnapló tartalmi elemei több területen összhangban vannak a portfólió tervezési dokumentumainak követelményeivel. Pl.: Féléves nevelési terv, rendszeres önreflexiók, egyéni differenciálás megjelenítése, valamint a szülőktől bekért különböző nyilatkozatok, hozzájárulások a csoportnapló részét képezik, így bármikor könnyen hozzáférhetőek és tárolásuk is egyszerűbb. Formailag és tartalmilag logikusan felépített, struktúrájában követi a nevelési év történéseinek időrendiségét. A tervezés során, komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, célt, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori és egyéni sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait, a helyi sajátosságokat. A pedagógiai terveket a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgáljuk. Tervezésnél a módszertani szabadságunkkal élve szabadon válogathatunk a hagyományos és az újszerű módszerek és technikák közül egyaránt.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Egyéni fejlődési napló

A folyamatos megfigyelés, a nevelőmunka értékelése és a mérési eredmények alapján felismerjük a fejlődésben megkésett, kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket, vagy éppen a kiemelkedő képességgel rendelkező óvodásokat. A tervező munkában és a tanulás folyamatában külön figyelmet fordítunk ezekre az esetekre, a megelőzésre és fejlesztésre. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk, gyógypedagógusunktól, fejlesztőpedagógus kollégánktól szakmai segítséget kérünk. A fejlesztésben érintett gyermekek esetében az Egyéni fejlesztési terv készítését és értékelését a szakvélemény

előírásainak megfelelően végezzük. A gyermekek testi, szociális, értelmi, beszéd, érzelmi-akarati fejlettségének mutatóit folyamatosan megfigyeljük, és évi két alkalommal az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük. A fejlődéssel kapcsolatos észrevételeinket, további feladatainkat a bejegyzések során feljegyezzük. A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, és javaslatot teszünk a fejlődés elősegítéséhez szükséges fejlesztési feladatokról. Évente kétszer ezt aláírásukkal is igazolják. Az egyéni fejlődési napló tartalmazza még a gyermek emberábrázolását, anamnézis lapját, a beszoktatás tapasztalatait, indokolt esetben az egyéni fejlesztési tervet, a logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus szakvéleményét, illetve, a szakértői véleményt, gyermekvédelmi pedagógiai jellemzést.

A PEDAGÓGIAI MUNKÁT TÁMOGATÓ SZAKMAI CSOPORTOK

Szakmai munkaközösségek

Kialakításuk szakmai igények figyelembevételével történik. Minden óvodapedagógus tagja a működő munkaközösségeknek, mivel a három csoportban összesen hat óvodapedagógus dolgozik, így össze kell hangolni a munkát. A szakmai munkaközösségek részt vesznek az intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében.

Célja:

- a nevelő- oktató munka fejlesztése,
- a pedagógusok munkájának összehangolása,

Feladatai:

- belső továbbképzések, tudásmegosztás megszervezése,
- munkatársak szakmai segítése, támogatása
- a vezető munkájának segítése
- hatékonyságot növelő eljárások kidolgozása
- mérés-értékelés
- dokumentumok felülvizsgálata
- pályázati tevékenység

Intézményünkben 2 szakmai munkaközösség működik, melyek javaslatokat, célokat, feladatokat fogalmaznak meg éves munkatervük alapján. Munkatervük tartalmazza a konkrét célkitűzéseket, az azokhoz rendelt feladatokat, felelősöket, időtervet. A feladatok elosztásakor

az egyenletes terhelés biztosítására törekszünk. Az éves tervek és azok értékeléseként elkészített éves beszámolók az intézményvezető éves tervező - értékelő munkájának alapjául szolgálnak, és azok mellékletét képezik.

A munkaközösségi tagok segítséget nyújtanak a vezető részére az éves munkaterv, valamint a munkaközösség tevékenységéről készülő elemzések, értékelések elkészítésében. Támogatják a pályakezdő pedagógusok munkáját, fejlesztik a munkatársi közösséget, figyelemmel kísérik egymás munkáját, átadják egymásnak tapasztalataikat. Szervezik az óvoda kulturális és szabadidős rendezvényeit. A munkaközösségek létrehozása, megszüntetése a nevelőtestület kezdeményezésére bármikor lehetséges, amennyiben annak indokoltsága megalapozott.

Belső Önértékelési Csoport

„Az intézményi átfogó önértékelés célja, hogy a pedagógusra, vezetőre, valamint intézményre vonatkozó intézményi elvárások teljesülésének értékelése alapján a pedagógus és a vezető önmagára, valamint a vezető a nevelőtestület bevonásával az intézményre vonatkozóan meghatározza a kiemelkedő és a fejleszthető területeket, majd erre építve fejlesztéseket tervezzen. Fejlesztési feladatait Intézkedési tervben rögzítse, szervezeti és egyéni tanulási, önfejlesztési programokat indítson, hogy azután az újabb önértékelés keretében vizsgálja a programok megvalósításának eredményességét.” (Önértékelési kézikönyv-óvodák számára)

További céljaink:

- Iránymutatás az intézmény pedagógiai-szakmai munkájának fejlesztéséhez
- Az intézmény / vezető / pedagógus felkészülésének támogatása a tanfelügyeleti ellenőrzésre, értékelésre
- A pedagógusok felkészülésének támogatása a minősítésre
- A fejlődés, az előrehaladás mérése a saját intézményi célokhoz, elvárásokhoz mérten

Elvárt eredmények:

- Az önértékelési folyamat kapcsán fejlődik a pedagógiai-szakmai munka
- Az óvodapedagógusok a minősítéshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez megkapták a megfelelő támogató felkészítést, melyet az eljárások eredményei is tükröznek
- Az intézmény fejlődési mutatói előrehaladást mutatnak, saját intézményi céljaink megvalósulnak

- A kitűzött egyéni és intézményi önfejlesztési tervek céljai és feladatai realizálódnak
- Szervezeti szintű fejlődés

A cél megvalósításával kapcsolatos feladatokat az Önértékelési csoport látja el, melynek tagjait az intézményvezető jelöli ki.

A csoport feladata, hogy közreműködik:

- az éves terv és az ötéves program elkészítésében;
- az aktuálisan érintett kollégák tájékoztatásában;
- az értékelésbe bevont kollégák felkészítésében, feladatmegosztásában;
- az OH informatikai támogató felületének kezelésében.
- az intézményi önértékelési munkában.

Az ötéves önértékelési programban foglalt feladatok megvalósítása az adott nevelési évre vonatkozó éves önértékelési terv szerint történik. Az intézményvezető az önértékelési programban rögzítetteknek megfelelően aktívan részt vesz az önértékelési folyamatban. Minden pedagógus tevékenységlátogatásán részt vesz, elemzi-értékeli azt, megfogalmazza támogató észrevételeit, javaslatai.

ÓVODÁNK HAGYOMÁNYAI

Az ünnepek, jeles napok, néphagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek megszervezése óvodáink sajátos feladatai közé tartoznak. Népi kultúránk olyan kincsünk, amelyet őriznünk, ápolnunk, nemzedékről nemzedékre örökítenünk kell, ezzel is segítve a nemzeti identitástudat kialakulását. Fontosnak tartjuk, hogy a hagyományőrző tevékenységek, valamint az ünnepek, jeles napok megélése különleges örömforrás legyen a gyermekek számára, melyek segítik a szülőföldhöz, nemzeti kultúránkhoz való kötődés kialakulását. Ezért különös hangsúlyt kap a készülődés, ráhangolódás. Óvodánk hagyományai és a közös ünneplés öröme az érzelmi nevelés egyik fontos eszközei. Igyekszünk nyitottá tenni az óvodai ünnepeinket.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek, gondoljunk itt a rengeteg tevékenységi lehetőségre az esztétikai élmények hatására, vagy a közösségi érzések széles skálájának megmutatkozására stb. Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapokból és ezáltal nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek. Az ünnepek hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak az óvodában, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Ebből a szempontból nézve az óvoda egyéni arculatának kialakításában is kiemelt jelentőséggel bírnak. Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az

ünnep, hanem az a sok-sok előkészület, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget. Az aktív és önálló gyermekek nevelésének egyik igen sajátos eszköze a jól előkészített és szépen megformált ünneplés. Az előkészület a csoporton belüli közösségi érzések alakítására igen kitűnő alkalmat teremt és természetesen tág teret nyújt a gyermekek közötti együttműködésnek: a kooperációnak és a kommunikációnak a gyakorlásához. Az esztétikus és alkalomhoz illő teremdíszítés ugyancsak lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak, amit létrehoztunk. Nem másról van itt szó, mint az értékteremtés és folyamatáról és a gyermekcsoport által létrehozott érték, alkotás, ötletmegvalósulás közös öröméről. Ennél komolyabb közösségalakító tevékenységet keresve sem tudnánk találni. Az ünnepek tehát nemcsak nevelési céljaink megvalósítása szempontjából fontosak alapvetően, hanem azért is, mert a legszélesebb tevékenységi formákra adnak lehetőséget. Arra törekszünk, hogy sokszínű tevékenység és a társas együttműködés érvényesüljön a tervezésben, szervezésben és a rendezvény lebonyolításában. Ez lehetőséget nyújt óvodánk nyitottabbá tételére, intézményünk és az itt dolgozók munkájának jobb megismerésére.

Esemény	Tartalom	Időpont
Születésnap - Névnap	Az ünnepelteket verssel, dallal köszöntjük csoportonként.	Folyamatos
Szüreti forgatag	Óvodai és Falunapi szürettel kapcsolatos tevékenységek	Szeptember utolsó hete
Márton nap	Népi szokások megismertetése játékokkal, dalokkal, történetekkel.	November 11.
Mikulás	A gyermekek verssel, dallal köszöntik a Mikulást.	December 6.
Karácsony Adventi	Meghitt, varázslatos gyertyafényben, közös	Advent időszakában

készülődés	énekléssel, sok szeretettel kívánunk egymásnak békés ünnepeket. Családi ünnep, az óvodában csak előkészülünk, ráhangolódunk az ünnepre.	
Farsang	Közös zenés, táncos jelmezbált rendezünk	Vízkereszttől Hamvazószerdáig
Nemzeti ünnep: Március 15.	Nagy csoportosok kirándulása a Petőfi házhoz Kiskörösre, valamint a sajátkezűleg elkészített nemzeti jelképek elhelyezése a szobornál csoportonként.	Március 15.
Húsvét	Az ünnep hangulatának megteremtése versekkel, dalokkal, mesékkel, az ünnephez kapcsolódó népszokások, hagyományok felelevenítésével.	Március vagy április
Anyák napja	Az anyák napi köszöntőkre a gyermekek versekkel, énekekkel, ajándékkal készülnek.	Május első vasárnapjához igazodva.
Gyermeknap	Gyermeknap alkalmából élménydús, változatos programokkal lepjük meg a gyermekeket	Május vége /június eleje

Évzáró, ballagás	Az év lezárását és a nagycsoportosok búcsúztatását a helyi sajátosságok figyelembevételével valósítjuk meg.	Június 15 – ig.

Környezetünkhöz kapcsolódó jeles napok ünneplése

Állatok világnapja	Állatok megfigyelése, ismeretek bővítése. Ismerkedés az állatokkal – lehetőség szerint – természetes közegükben.	Október 4- ig.
Víz világnapja	A vízi élővilág megismerése, a víz- és a természeti környezet védelmét, fontosságát hangsúlyozva. Tevékenységek végzése, alkotások készítése a témában, - lehetőség szerint – kirándulás egy közeli vizes élőhelyre.	Március 22.
Föld napja	Mikro- és makro környezetben a természet védelmére, megóvására nevelés. Az óvoda kertjének gondozása, felújítása, virágosítása. A gyermekek számára környezetvédelmi játékos délelőtt szervezése. Ismerkedés a Földgömbbel,	Április 22.

	a szelektív hulladékgyűjtéssel és az újrahasznosítással.	
Madarak – és fák napja	A hasznos madarak védelme érdekében ismertek nyújtása könyvek, képek, IKT eszközök segítségével. Séták, túrák, kirándulások alkalmával megfigyelések végzése.	Május 10.

GYERMEKVÉDELMEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATTOK, TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekek veszélyeztetettsége kialakulhat olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében, mely gátolja a testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésüket. A családokra kedvezőtlenül hathatnak gazdasági, szociális hatások, és ebből adódó életvezetési problémák. Feladatunk, hogy odafigyelve a gyermekre, időben észrevegyük a viselkedés megváltozását (agresszív viselkedés, szorongás), valamint együttműködve a szülőkkel keressük a problémát kiváltó okokat és a megoldási lehetőségeket. Gyermekvédelmi munkánk alapja A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény. (Gyvt.). A gyermekvédelem célja az esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, - illetve segítségnyújtás annak megszüntetésében, a titoktartási kötelezettség betartásával. Intézményünk gyermekvédelmi tevékenységének fő feladatai: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok feltárása, megelőzése, megszüntetése, a HH, HHH, SNI gyermekek beilleszkedésének segítése, érzékenyítés. elfogadás.

Cél

A gyermek és környezetének alapos megismerésével, a gyermek fejlődését hátrányosan befolyásoló tényezők feltárása és azok megszüntetésének elősegítése

- A gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása

- A gyermek családban történő nevelésének elősegítése
- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése
- A gyermekek jogainak az érvényesítése, mindenek felett álló érdekének védelme.
- Személyiségfejlődésük elősegítése, egyéni képességük, tehetségük szabad kibontakoztatása.
- Másságuk tiszteletben tartása.

A veszélyeztetettség „olyan – magtartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult-állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza." /1997. évi XXX. törv.5.§/

A hátrányos halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek a szükségleteinek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

Feladatok a gyermekvédelem területén

- sajátos nevelési igényű (SNI), a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek beilleszkedésének segítése;
- szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek végzése;
- gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések foganatosítása;
- tehetségígéretek azonosítása, megfelelő szakemberhez való irányításuk;
- óvodáinkban védő, óvó, pártfogó rendszer működtetése önkéntes gyermekvédelmi felelősök által, melyet óvodapedagógusaink látnak el.
- Felelős szintek a gyermekvédelem területén Óvodapedagógusok feladatai
- a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok feltárása;
- szükség esetén felveszi a kapcsolatot a gyermekvédelmi felelőssel;
- ha kell, megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja a családot, gyermeket;
- biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését;
- a védő- óvó intézkedésre javaslatot tesz;
- előtt tartja a gyermekek felzárkóztatását, differenciált, egyéni fejlesztését;
- figyelemmel kíséri a gyermekek rendszeres óvodába járását, gyakori hiányzások esetén működésbe hozza a jelzőrendszert;
- feljegyzéseket készít;
- a szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakít ki;
- elősegíti a pozitív nevelési minták beépülését a családoknál;

- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti;
- segíti az egészségügyi szűrővizsgálatok megvalósulását;
- együttműködik a segítő intézményekkel, szakemberekkel

Az önkéntes gyermekvédelmi felelősök feladatai

- munkájuk során személyes, közvetlen kapcsolatot tartanak fenn a szülőkkel, gyermekvédelmi szolgálattal;
- folyamatosan konzultálnak az óvodapedagógus kollégákkal, dajkákkal;
- tájékoztatják a szülőket arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzájuk, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel, milyen segítséget kérhetnek;
- gyermekbántalmazás gyanúja vagy egyéb, pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti az óvodavezetőt;
- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységeket az óvodában dolgozó óvónők között;
- kapcsolatot tart konkrét esetekben a gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel;
- figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit;
- együttműködik a jelzőrendszer tagjaival;
- részt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett esetmegbeszéléseken;
- minden nevelési év végén beszámolót készít gyermekvédelmi munkájáról.

Óvodavezető feladatai

- ellenőrzi a gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesülését;
- biztosítja a gyermekvédelemmel összefüggő feladatok megvalósulását a személyi- és tárgyi feltételek megteremtésével;
- irányítja és ellenőrzi az óvodában végzett gyermekvédelmi munkát;
- a rendszeres támogatás iránti kérelmekről az óvodapedagógusokkal, az illetékes szervekkel egyeztet, és megteszi a megfelelő intézkedéseket;
- segíti a szülőket a felmerülő problémáik megoldásában;

- kapcsolatot tart fenn az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel. Munkánk akkor tekinthető eredményesnek, ha a gyermekek hároméves kortól rendszeresen járnak óvodába, nem kerülnek hátrányosabb helyzetbe annál, mint óvodába kerülésüket megelőzően, ha minden gyermek önmagához képest jól fejlődik, jól érzi magát az óvodában és korának, fejlettségének megfelelően képessé válik a zökkenőmentes iskolakezdésre.

Módszerek, eszközök

- Családlátogatás
- Együttműködés, jelzés a Gyermekjóléti Szolgálat felé
- Szülői értekezletek
- Kapcsolattartás folyamatosan, esetmegbeszélések
- Intézkedési tervek
- Belső jelzések
- Megfigyelések
- Jegyzőkönyvek
- Fogadóóra
- Szeretetteljes elfogadó nevelés

A gyermekvédelem óvodai helyzetéről évente egy alkalommal felmérést készítünk, mely kiterjed a családok helyzetére, a gyermekek összetételére.

A nyilvántartásba vétel szempontjai

- Elhanyagoló nevelés
- Testi – lelki bántalmazás
- Anyagi nehézségek
- Rossz szociokulturális háttér
- Egészségügyi okok miatt
- Nyilvántartás vezetése a hátrányos ás halmozottan hátrányos gyermekekről

SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOKAT ENYHÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK, ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő

gyermekek problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a veszélyeztetettségük megelőzésére, illetve megszüntetésére. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 2012. évi módosítása rögzítette az óvoda hátránycsökkentő szerepének fontosságát annak érdekében, hogy „minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben”. Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat látunk el. Segítjük, felzárkóztatjuk a lassabban fejlődő gyermekeket, támogatjuk a kiemelkedő képességűek fejlődését, segítjük a sajátos nevelési igényű gyermekek személyiségének kibontakozását.

Cél

- Eltérő szociokulturális környezetből jött gyermek hátránykompenzációja, esélyegyenlőségének biztosítása.
- Egyenlő nevelési és hozzáférés lehetőségek biztosítása.
- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- Gyermekközpontú, családtámogató szemlélet kialakítása.
- Csökkenjen a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében az SNI minősítés, az igazolatlan hiányzások száma.
- Megfelelő időben kezdhessék meg iskolai tanulmányukat.

Feladat

- A gyermekek esélyegyenlőségének érvényesülése érdekében biztosítsuk a teljes óvodai élet diszkrimináció- mentes légkörét
- Kezeljük hangsúlyosan a szociálisan hátrányos helyzetben lévő vagy bármilyen más okból fejlettségében lemaradt gyermekek körében a differenciált, egyénre szabott óvodai foglalkozást
- Az óvodapedagógusok fordítsanak külön figyelmet a hátrányok leküzdésének segítésére, a diszkrimináció-mentes csoportlégkör biztosítására
- A nyomon követés és standard mérés együttes alkalmazása, valamint az ebből következő egyéni fejlesztési tervek használata
- A tehetséggondozás, a sajátos nevelési igény és a halmozottan hátrányos helyzet együttes kezelése
- A szakemberek összefogása
- Az intézményi együttműködés bölcsőde, óvoda, iskola szinten, helyi jelleggel

- Az egyéni bánásmód alkalmazása.
- Gyermekközpontú, szeretetteljes másságot elfogadó nevelési légkör.
- Az integrált nevelés lehetőségeinek biztosítása

ESÉLYEGYENLŐSÉG

A gyermekeket és hozzátartozóikat hátrányos megkülönböztetés nem érheti származásuk, nemzeti, - etnikai hovatartozásuk, vagyoni helyzetük, vallásuk miatt. Az esélyegyenlőség megteremtése szorosan összefügg a szociális hátrányokat enyhítő, valamint a gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységeinkkel.

Alapelveink az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekekkel szemben:

- Elfogadás, befogadás
- Méltányosság, pozitív diszkrimináció
- Integráció, szegregáció mentesség megvalósítása
- Egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése
- A társadalmilag elfogadott normáktól eltérő kulturális szokások megismerése, megértése (kisebbség, migráns gyermekek)

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést. Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.

Feladatunk a migráns gyermekek ellátása során:

- Felkészülés a gyerekek fogadására;
- Empátia, érzelmi biztonság megteremtése;
- Családból hozott eltérő szokások tiszteletben tartása;
- Magyar nyelv elsajátításának segítése;
- Szocializáció segítése;
- Az egyéni szükségletek azonosításán alapuló hátránykompenzációs tevékenységek, szakellátás a korai gyermekkorban.

Az esélyegyenlőség elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések megvalósítása intézményünkben, amelyek csökkentik a gyermekek meglévő

hátrányait, javítják esélyeiket az iskola sikeres megkezdéséhez, később a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez.

Feladataink az esélyegyenlőség megteremtésére:

- a hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása;
- teljes körű óvodai ellátás biztosítása;
- óvodai hiányzások csökkentése érdekében különböző intézkedések megtétele;
- szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítása.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

Intézményünk integráltan neveli a kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő, a tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

A 2011. évi nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében a sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási) értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- Sajátos nevelési igényű gyermek
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- Kiemelten tehetséges gyermek

Cél:

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a fejlődésük elősegítése,
- A gyermekek tehetségének kibontakoztatása differenciálással, többlet lehetőségek biztosításával.

***Feladatunk a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelése során*:**

- A gyermek képességeihez, szükségleteihez, fogyatékosságához igazodó differenciált fejlesztés biztosítása,

- A gyermek eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, a másságát elfogadó környezet biztosítása,
- A terhelhetőség figyelembevétele,
- A hátrányok csökkentése,
- Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése,
- Tárgyi feltételek biztosítása a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján,
- Évente kétszer egyéni fejlesztési terv készítése a szakértői bizottság diagnózisa és a gyógy-/fejlesztő pedagógus javaslata alapján,
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermeket fejlesztő gyógypedagógusokkal,
- SNI-s gyermekek szüleivel való együttműködés, kooperáció elősegítése,
- Hosszabb távú (fél éves) fejlesztési terv kidolgozása (egyéni fejlesztési terv prevenciós, korrekciós és/vagy tehetséggondozó feladatok megvalósításához), és hatékony megvalósítása.

Az óvodai nevelés a fogyatékos gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik; a nevelés hatására a sérülés arányában a fogyatékos kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek; ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kap a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni. A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál az óvodapedagógus törekszik arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek. Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik. A speciális fejlesztést igénylő gyermekek fejlesztésének dokumentumait a velük foglalkozó gyógypedagógusok vezetik (Egyéni fejlesztési lap).

A fent jelölt feladatok teljesítését a következő személyi feltételek megléte biztosítja:

- Utazó logopédus
- Gyógypedagógus
- Fejlesztő pedagógus
- Gyermekpszichológus

Differenciáló pedagógus

Az óvodapedagógus a családlátogatások és a fogadó órák alkalmával tájékoztatja a szülőket a fejlesztés lehetőségeiről, jogaikról, kötelességeikről, az esetleges kedvezményekről.

Feladatunk a Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavarral küzdő gyermekek nevelése, fejlesztése során

Ellátandók azok a gyermekek, akik a Pedagógiai Szakszolgálat által megállapított és szakvéleménnyel dokumentált beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek.

Cél:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az egyéni fejlesztés biztosítása mellett az integrált nevelés során a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.

Tanulási problémákkal küzdő gyermek:

A tanulási nehézséggel küzdők (pl. lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok). Tanulási zavarral küzdők (pl. figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba).

Magatartászavarok miatt problémás gyermek:

Visszahúzódó és depresszív viselkedésű gyermek (félénk, csendes, zárkózott). A csoportos és a párban folyó fejlesztést alkalmazzuk, a testreszabott, differenciált egyéni munka kiegészítésével. Ellenséges, agresszív viselkedésű gyermek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív). Inkább egyéni feladatokkal fejlesztjük. Az egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények kiemelése, megerősítése motiválja a gyermeket, segíti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Az óvodapedagógus feladata a BTM –s gyermekek nevelése során:

- A gyermek bevonása minden tevékenységbe – játék, munka, tanulás.
- Elfogadó, bátortó, örömteli légkör biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütem tolerálása.
- Önbizalom növelése, helyes önkép formálása.
- Egyéni – vagy mikró csoportos fejlesztés.
- Rendszeres konzultáció a szülőkkel és a szakemberekkel.

A fejlesztés formái és lehetőségei

A szakvéleménybe foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezzük (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkánkat, a differenciált képességfejlesztést. Törekszünk az egyéni – és kis

csoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőt gyermeke fejlődéséről.

Feladat a tehetséges gyermekek nevelése során

- A tehetségterület azonosítása, felismerése, rögzítése az Egyéni naplóban”
- A gyermek erős oldalának differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése,
- Az elfogadó légkör, gazdag tapasztalások biztosítása,
- Komplexitás biztosítása az egyéni tempóhoz, fejlettségi szinthez igazodva,
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció.

A gyerekeknél tehetségígéretről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Az óvodai nevelés elősegíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei. Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi és kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség.

A tehetséges gyermeket jellemzik

- Átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség, érdeklődő, elmélyült stb.)
- Átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuálistéri, testi-mozgásos, szociális)
- Kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- Feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció
- Negatív viselkedésjellemzőként jellemezheti erős kritikai érzék, túlzott energikusság, egyenlőtlen fejlődés, nehezen talál hangot társaival.

Az óvodai alapprogram alapján az óvodai nevelés jellemző sajátossága, hogy gyermekközpontú, befogadó, melynek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, és biztosítja minden gyermek számára a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, a meglévő hátrányok csökkentését. Nem ad helyet semmilyen előítélet kibontakozásának. Ennek megfelelően az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Közösségbe való illeszkedésük segítése

(alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóság, együttműködés fejlesztése) óvodai eszközökkel.

ÓVODÁNK KAPCSOLAT RENDSZERE

Belső partnerkapcsolatok:

Az óvoda és a család kapcsolata:

Nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként tervezzük. Az óvoda és a család harmonikus kapcsolatának, együttműködésének megteremtése a gyermekek fejlődése érdekében nélkülözhetetlen. Ennek alapfeltétele a családdal való együttműködés, mely a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épül.

Kapcsolattartás, együttműködés formái:

- Családlátogatás, melynek elsődleges célja, hogy a leendő kis óvodás a számára biztonságot jelentő közegben ismerkedjen az óvónénikkel, ezzel előkészítve a befogadást, valamint, hogy tájékozódjunk a családi nevelésről, a gyermek szociokulturális hátteréről.
- Szülői értekezletek.
- Családi munkadélután (Az óvoda játékainak, kertjének felújítása, karbantartása, közös készülődés valamely gyermeki ünnepre)
- Együttműködés a Szülői Közösséggel.
- A Közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda kapcsolatának elmélyítésére. (Szüreti falunap, Márton napi felvonulás, Adventi udvar, Kunfehér-Tor, Majális, Falunap
- Nyílt napokon a szülőknek lehetőséget biztosítunk az óvoda napi életébe való betekintésre.
- Napi kapcsolattartásra van szükség annak érdekében, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel, vagy a családban történt fontosabb eseményekről.
- Egyéni esetmegbeszélések, fogadóóra előre egyeztetett időpontban.
- Az információs tábla kifüggesztése lehetővé teszi az aktuális közlendők követését.

Az óvoda és a gyermek kapcsolata

Igyekszünk esztétikus, befogadó, szeretetteljes környezetet biztosítani, melyben érvényesül az egyéni bánásmód elve. Ennek megvalósítása az óvoda összes dolgozójára kötelező érvényű. Törekszünk a pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítására felnőtt- gyermek, gyermek – gyermek között. Örömteli tevékenységek által gazdag mindennapokat teremtünk, és fontosnak tartjuk a minőségi munkavégzést. Nevelőmunkánkban segítőtársak a szakképzett dajkák és a pedagógiai asszisztensek, akik hatékonyan együttműködnek velünk. Közös célunk egy gyermekközpontú, minden területen az óvodás korosztály érdekeit szolgáló intézmény működtetése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása.

Az intézmény dolgozói közötti kapcsolat

Mi óvodapedagógusok és a nevelést segítő alkalmazottak (pedagógiai asszisztensek, dajkák, konyhai dolgozók) igyekszünk pozitív, derűs munkahelyi légkörben összehangolt, hatékony, magas színvonalú munkát végezni. Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka aktív együttműködése a nevelés során meghatározó. Ők nem csak külső szemlélői, hanem aktív részesei is az óvodai, csoport életének. Segítői az óvodapedagógusnak, hozzájárulnak a gyermekek fejlődéséhez. Ismerik nevelési elveinket, céljainkat, valamint saját - óvodai nevelésben betöltött - szerepük fontosságát.

Külső partnerkapcsolatok:

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező

- Szociális-, nevelési- és oktatási intézmények (bölcsőde, iskola)
  bölcsőde – lehetőség szerint a leendő kiscsoportosok meglátogatása, szakmai tapasztalatcsere
  általános iskola – a leendő iskolásokkal látogatás az intézményben, szakmai megbeszélések, a tanítók meghívása szülői értekezletre és a gyermekcsoportokba, iskolások előadása az óvodásoknak
- Kunfehértó Község Önkormányzata - Fenntartó
- Közművelődési intézmények (tájház, könyvtár, Gondozási Központ)
- Egyesületek

Speciális segítő intézmények, szakemberek:

- Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat. Kiskunhalasi Tagintézménye
- BKMÖ. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok
- Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ
- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Családsegítő Központ
- Házi gyermekorvosok,
- Védőnői szolgálat
- Logopédus

Egyéb partnerek:

- POK (Pedagógiai Oktatási Központ)
- Oktatási Hivatal
- Kiskunhalasi Járási Hivatal Gyámügyi Osztálya
- Nemzeti Népegészségügyi Központ
- Szponzorok, támogatók
- Civil szervezetek
- Alapítványok
- Egyházak

Záró rendelkezések

Felülvizsgálata, módosítása

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- A jelen pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- Az intézmény vezetője
- A nevelőtestület bármely tagja
- A szakmai munkaközösségek
- A szülői közösség
- A fenntartó

Nyilvánosságra hozatal

A pedagógiai program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézménynél tekinthető meg:

- A fenntartónál
- Az irattárban
- A nevelői szobában
- Az intézményi honlapon

Irodalom

1. ENSZ Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozata (1948.)

2. 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről

3. 229/2012. (VIII.28.) Kormány rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

4. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet 1. számú mell. 5.Balázsné Szűcs Judit – Szaitzné Gregorits Anna: Szabadon, játékosan, örömmel. SZORT BT. Budapest, 1998.

6. B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék. Tankönyvkiadó Vállalat, 1982.

7. Dr. Ranschburg Jenő: A világ megismerése óvodáskorban. Okker Kiadó, 2002.

8. Forrai Katalin: Ének az óvodában (ÉNÓ) Editio Musica, Budapest, 1995.

9.Gerzsányné Juhász Rózsa: Micsoda madarak járják. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2003.

10.Itt az ősz. Irodalmi szöveggyűjtemény óvodások és kisiskolások számára. NOVUM, 2009.
11.Komáromi Lajosné: A játék természetes örömével. Antológia Kiadó, 2006.

12.Kovács Barbara: Csupa új. NOVUM Kiadó, 2001.

13. Körmöci Katalin: A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában. Fabula Bt.. 2001.

14. Lukács Józsefné – Ferencz Éva: Elmúlt a nyár itt az ősz, kampós bottal jár a csősz. Óvodai játékos fejlesztések kézikönyve és fejlesztő játékok gyűjteménye. Flaccus Kiadó, Budapest, 2009.

15. Lukács Józsefné – Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólya madár. Flaccus Kiadó, 2010.

16. Lukács Józsefné – Ferencz Éva: Kerek egy esztendő. Ősz. Komplex tevékenységek az óvodai környezeti nevelésben. Flaccus Kiadó, 2009.

17.Muszka Pál Anna: Vizuális nevelés – rajz, festés – NOVUM Kiadó, 2003.

18.Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban. OKKER Kiadó, 1999.

19. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Editio Musica, Budapest

20. Zsámboki Károlyné: Bence világot tanul – Óvodások matematikája. Zsámboki és Társa Bt., Sopron, 2001.

21. Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda - (Budapest 1997.)

22. Pereszlényi Éva - Porkolábné Balogh Katalin: Játék - kommunikáció (Alcius 1997.) 23. Sugárné Dr. Kádár Júlia: A beszédfejlődés útjai - beszédfejlesztés az óvodában

24. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában - (Alex Typo Bt.)

25. Forray R. Katalin – Cs. Szachesz Erzsébet – Lesznyák Mária: Multikulturális társadalom – interkulturális nevelés 88

26. Forray R. Katalin – Hegedűs T. András: Tradicionális családi nevelés és iskolai magatartás egy innovatív cigányközösségben

27. Dr. Nagy József: DIFER PROGRAMCSOMAG

28. Képességmérés az óvodában (Kelemen Lajos, Balla Gézáné, Feketéné Tóth Ágnes, Gaálné Balogh Beáta, Gargya Zoltánné, Kompárné Varga Katalin, Török Klára, Illés Gáborné, Gellén Sándorné)

29. Szalai Andrea: Kisebbség és anyanyelv használat. - Kritika 2000. 3. sz

30. Pappné Gazdag Zsuzsanna: Óvodapedagógiai módszertani kézikönyv

31. Gaál Sándorné, Gyarmati Zoltánné- Programterv a megújuló testneveléshez, Szarvas 1991-Brunszvik Teréz Főiskola Programfüzete

32. Gaál Sándorné, Kunos Andrásné: Testnevelési játékok tervezése az óvodában, Color Print Nyomda, Szolnok

33. Nótiné Csikós Mariann: Az óvó néni így csinálja (Neteducatio Kft, 2016., első kiadás)

34. Facskóné Németh Csilla - Takácsné Kiss Anikó: Játék özön (Logopédia kiadó, 2017,)

35. Karczewicz Ágnes: Óvoda ötletelő hónapról hónapra- Tématervek az óvodai nevelési év minden napjára (Neteducatio, 2017.)

36. Aszali Anett, Horváth Judit, Horváthné Csapucha Klára, Dr Rónáné Falus Júlia: Amit az óvónőnek észre kell venni (Flaccus Kiadó Budapest, 2015.)

37. Mesélj nekem Szöveggyűjtemény (Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1995.)

38. Deákné B. Katalin: Anya taníts engem, Deák Magánkiadó, Pápa

39. Pálfi Judit: Varázskendős utazások (Neteducatio Kft, Budapest, 2015.)

40. Bozsik Rozália Luca- Manxhuka Afrodita: Hétről hétre tervezés (Novum Könyvklub kiadó, 2017.)

41. Balogh Katalin Gabriella-Kendrella Ágnes: Így tervezünk mi (Ősz) Így tervezünk mi (Tél) Így tervezünk mi (Tavasz) (Novum Könyvklub, 2017.)

42. Tóth Ágnes-Kifor Lászlóné: Nagy család az óvodában (Novum Kft., 2005.)

43. Ranschburg Jenő: Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban (Saxum Kiadó Kft, 2012.)

44. Vekerdi Tamás: Kisgyermekek, óvodások (Central Médiacsoport Zrt, 2016.)

45. Kádár Annamária: Mesepszichológia, Kulcslyuk Kiadó, 2013.

46. http://www.zoldovoda.hu/uploads/articles/336/zoldovoda-utmutato.pdf

ÓVODÁN KÍVÜLI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE VIRUS VAGY EGYÉB VESZÉLYHELYZET ESETÉN

(Home Office)

A Mosolyvár Óvoda és Mini Bölcsőde

Pedagógiai Programjának

Melléklete

Tartalomjegyzék

Az érintettek gondolatai 87
I. Bevezető gondolatok 88
A távmunka (Home Office) óvodai bevezetésének létjogosultsága 89
II. Családkép – Óvodakép 90
III. Feladatkörök szintjei – ellátandó feladatok 91
IV. Az óvodapedagógusi távmunka megszervezésének elvei 91
V. Az óvodáskorú gyermek tevékenységi formái – Családi nevelés megsegítése különböző tevékenységformák és szakmai tartalmak ajánlásával, az érintettek aktivizálásával és bevonódásuk biztosításával 97
VI. A családokkal Home Office-módban történő együttműködés várható eredményei – Hogyan tovább a karantén után? 105
Mellékletek 106

Az érintettek gondolatai

„Ami engem illet, fontosnak tartom az Óvodához tartozók (kollégák, szülők) megsegítését. Az emberek erőforrásait mérlegelni kell, a fizikai megterhelésen túl a pszichés egészségre is törekedni kell, méghozzá hosszú távon, több generáción átívelve. Az összefogásban látom a jövőt, mindenkinek a saját lehetőségeihez mérten kell most az embertársain segíteni." (D.Zs.E. Óvodapszichológus)

„Kreativitásban az óvodapedagógusok mindig az élen jártak és járnak, nagy részük most is aktívan kapcsolódik be a közösségi oldalakon lévő szakmai csoportosulásokba, csakhogy a jó szándék korántsem párosul hiteles óvodapedagógiai vonatkozással és sok esetben a digitális pedagógiai módszertan megfontolásait is nélkülözve a szülők elárasztásához vezet, akik elvesznek a különböző csatornákon érkező információk tengerében. Elsősorban offline játékokat, kézműves ötleteket, mozgásos megoldásokat kínálnak az óvodapedagógusok, ami természetesen segítség a szülő számára az otthon töltött idő eltöltésére. Az óvodapedagógus digitális kompetenciája nem azt jelenti, hogy korlátlan mennyiségben, pedagógiai tudatosság nélkül ontja a linkeket és videókat a közösségi oldalakon, hanem hogy tudatában van a kisgyermekkori digitálispedagógia módszertan alapvetéseivel és megoldási stratégiáival."

(N. I. szaktanácsadó)

„Sok pozitív visszajelzést kapunk, érezhető, hogy várják, hogy küldjük az anyagokat... Meséket báboztunk el és vettünk fel. Matematikai, környezet tartalmú interaktív PowerPointokat szerkesztettünk, és még rengeteg mindent, nagyon élvezem. Keressük az új módszereket, lehetőségeket. Lelkesedéssel tölt fel a szülők, gyerekek, folyamatos pozitív megerősítése és köszönete." (óvodapedagógus)

„Mindkét gyermekem nagyon sokat emlegeti az óvó néniket, és nagyon vágyódnak már vissza az óvodába. Azt indítványozták, hogy kezdjük el számolni a napokat, mint a mikulásvárás időszakában tettük, azonban zavarba jöttem saját magam előtt is. Fogalmam sincs, meddig kell számolnunk, és nem tudom, hogyan mondjam ezt meg nekik." (N.Á. Szülő)

I. Bevezető gondolatok

A legfontosabb tudnivalók vannak összegyűjtve a vészhelyzetre, amelyeket az otthoni munkavégzés bevezetésére az óvodapedagógusoknak szervezeti, csoport és az egyének szintjén feltétlenül végig kell gondolkodnia, és amelyekről a munkavégzés során a pedagógusoknak és a szülőknek „egy nyelven kell, hogy beszéljenek."

A világjárvány vagy egyéb vészhelyzetben közös a felelősségünk abban, hogy a családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsék az óvodapedagógusok oly módon, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékenyen és élményekkel teli legyen. Óvodai közösségünk az alábbi program alapján, ki-ki képességei legjavát adva, Home Office-ban lesz a szülők, a gyerekek és egymás segítségére.

Az óvodánk a saját pedagógiai program és aktuális éves munkatervi tartalmaikra fókuszálva – hozzáigazítva azt a kialakult helyzethez–szabályozott módon működik, és segítik a családokat. Ugyanakkor lehetőség is ez az időszak a szakmai megújulásra, az intézmények-

pedagógusok közötti szakmai együtt gondolkodásra, módszertani eszköztáruk bővítésére, a tudatos önfejlődésre.

A nehézségek mellett a pedagógusok és a családok számára új lehetőségeket is tartogat a hirtelen változás okozta krízishelyzetben bevezetésre kerülő Home Office-rendszer, mely a korábban kialakult együttműködési gyakorlatok újragondolását feltételezheti az óvodák, és az óvodahasználó családok részéről egyaránt.

Elvárás, hogy a Home Office-ban dolgozó óvodapedagógusok lehetőségeikhez mérten az infokommunikációs eszközök használatával, online segítik egymást és a családokat, a szakmai és módszertani megújulás és tapasztalatcsere érdekében pedig használják, és/vagy kialakítanak új közösségi oldalakat, felületeket is. A közelmúlt jogszabályi változásai, valamint a kialakult rendkívüli helyzet fényében sor kerül a pedagógiai program felülvizsgálatára, valamint az egyéb szabályozó, és a hozzájuk kapcsolódó dokumentumok aktualizálására. Az óvodapedagógusok között sokan komoly kihívásként élik meg a digitális világban való eligazodást, ugyanakkor meg kell találni minden család irányába az utat e-digitális térben, hogy legyenek kapaszkodóik, melyek segítenek túljutni az előttünk álló és nehéznek ígérkező időszakon.

Meghatározó az együttműködés és együttnevelés szempontjából, hogy a családok/szülők ebben az új működési formában milyen elvárásokkal lehetnek az óvodák irányában. Éppen ezért kívánatos, hogy ez a dokumentum – melynek nyelvezete reményeink szerint többnyire a laikus számára is könnyen és jól értelmezhető –, lehetőség szerint a szülők számára is hozzáférhető legyen.

A távmunka (Home Office) óvodai bevezetésének létjogosultsága

Óvodán kívüli otthoni munkavégzés (Home Office) során az óvodapedagógus az intézmény székhelyétől, telephelyétől elkülönült helyen, az esetek többségében otthonában, és többnyire információtechnológiai és számítástechnikai eszközökkel végzi az intézményszabályozó dokumentumaiban rögzített munkafeladatait, melynek eredményeit elektronikusan továbbítja.

Az óvodán kívüli munkarend (Home Office) megszervezésének és bevezetésének létjogosultsága

Jogszabályi háttér:

• 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet veszélyhelyzet kihirdetéséről

• 45/2020. (III. 14.) Korm. rendelet Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.)

• 47/2020. (III.19.) Korm. rendelet a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről

Oktatási Hivatal ajánlása:

Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a vírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre:

(https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/koronavirus_ovodai_modszertani_ajanlas_03_24.pdf)

Az intézményszabályozó dokumentumai:

- Pedagógiai program
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend
- Belső önértékelési program

A bevezetésre kerülő távmunka célja:

A munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ez által a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is megfogalmazottakból kell kiindulnunk:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A távmunka bevezetése előtt a fő szabályozó dokumentumok áttekintése, egyes tartalmainak a kialakult működéshez történő igazítása, illetve a közös és egységes értelmezése szükséges (PP, SZMSZ, Házirend, munkaköri leírások kiegészítése).

A felülvizsgálat során javasolt a dokumentumok valamennyi fejezetének átengedését egy képzeletbeli vírus szűrőn, és elsősorban csak a szűrőn fennakadt tartalmak aktuális kiegészítésére kerül sor. Természetesen merülhet fel a kérdés, hogy mindez milyen munkaformában valósulhatna meg, azonban e kérdésre a választ, illetve ezt a feladatot már minden nevelőközösség a már kialakult (vagy a még ki nem alakított) kommunikációs rendszerével hivatott megválaszolni, elvégezni. A beinduláshoz szükséges legfontosabb működési és szakmai tartalmakat vezetői utasítás formájában megismerték a kollégák.

II. Családkép – Óvodakép

A kialakult helyzet mindenkinek új, így a gyereknek és a szüleiknek egyaránt, tehát mindnyájunknak fel kell dolgoznunk a kényszerű bezártságot és azt, hogy nem tudjuk, mindez meddig fog tartani. Az a szülő, aki otthon van, számos esetben Home Office-módban dolgozik, és/vagy gyakran még segítenie is kell iskolás gyerekeit az új típusú tanulási forma során, és mindemellett a családot is el kell látnia. Fontos, hogy a lakókörnyezet tisztántartása is nagyobb odafigyelést és feladatot jelent a mostani helyzetben. Az otthonukat munka és egyéb okok miatt elhagyni kényszerülő szülők pedig a fokozott fertőzésveszély miatt is aggódnak, pláne, ha egészségügyben vagy olyan helyen dolgoznak, ahol folyamatos kontaktusban vannak a potenciálisan vírushordozó emberekkel. Számos család számára anyagi, egzisztenciális nehézségekkel is járó a nem várt változás, éppen ezért a szokásosnál

takarékosabb életforma bevezetésére is szükségük lehet. A kezdeti időszak tapasztalata, hogy a szülők igénylik a segítségnyújtást, és örömmel fogadják az óvodapedagógusok ez irányú kezdeményezéseit.

Az óvodavezetők és az óvodapedagógusok többsége már a távmunka bevezetését megelőzően is komoly lépéseket tettek a gyermekek, a családok irányába. Fontos, hogy az óvodai távmunka minden szereplője megtalálja azt az egyensúlyt, mely a feladatok minél egyenletesebb elosztásával nem terheli túl a pedagógusokat, és nem terheli a családokat. A „karantén-kapcsolatfelvétel" javasolt elsődleges kérdéseivel fontos tisztázni a kölcsönös elvárásokat és az együttműködés konkrét lehetőségeit, formáit „Miben várnak segítséget az óvodától?" „Mikor és hogyan tudnánk segíteni?" „Mire lenne leginkább szüksége a családnak a gyermekek nevelését illetően?" „Hogy bezártságot és azt, hogy nem tudjuk, mindez meddig fog tartani?" „Hogyan képzelik el a szülők az óvoda pótlását ebben a megváltozott helyzetben?" Stb.

Elvárás minden pedagógustól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánlásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás. Óvakodjunk tehát attól, hogy „házi feladatot" adjunk, azonban változatos tartalmakkal és formában folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat, amelyekkel változatos tevékenységeket kínálhatnak fel, és adott esetben fejleszthetik gyermekeiket.

Fontos az optimális képernyőidőre való ösztönzés akkor is, ha az ellentmondás ebben a helyzetben szembetűnő. Mégis, óvodás gyermekeinkre vonatkoztatva ebben az átmeneti helyzetben is – bár a szülők közül sokan Home Office-ban dolgoznak, és az iskolás testvérek digitális oktatásban vesznek részt – lehetőség szerint előnyben kell részesítenünk a minimális képernyőidőt igénylő tartalmak megosztását.

Az óvodapedagógusok által megosztásra kerülő digitális tartalmak családokban történő tovább gondolása (kisfilmek megtekintése, feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása stb.) során minden esetben a szülők, vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérjék / igényeljék az óvodapedagógusok.

Mentális szempontból is fontos mind a kollégákkal, mind pedig a családokkal való kapcsolattartás, azonban célszerű odafigyelni és tudatosan okosan szabályozni a számítógéppel és okos telefonnal töltött időt. E tekintetben a Home Office, a bezártság vagy a bezártság érzésének leküzdése során – bár nincsenek korlátok–, a pedagógus e tekintetben is minta/példaértékű kell legyen Hogyan képzelik el a szülők az óvoda pótlását ebben a megváltozott helyzetben?" Stb.

III. Feladatkörök szintjei – ellátandó feladatok

• ***Intézményvezetői feladatok***:

Az új munkaforma beindításának előkészítése:

- Tervezési szakasz: Fenntartóval történő egyeztetés, munkatársak bevonódásának biztosítása (kérdőíves felmérés), a szülők tájékoztatása
- A rendszer működtetése: stratégiai és operatív irányítási feladatok ellátása
- Ellenőrzés és értékelés a működési szabályok és értékelési rendszer alapján
- Szükséges korrekciók végrehajtása: szabályozó dokumentumok, működési gyakorlat aktuális módosításainak koordinálása, ellátása

• ***Vezetői feladatot ellátó óvodapedagógusok feladatai***:

vezető helyettesi feladatok ellátása, a minőségelvű működés támogatása, szakmai munkaközösségek és munkacsoportok irányítása.

• ***Óvodapedagógusi feladatok***:

- A családok támogatása az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megsegítése a szokásostól eltérő formában, többnyire információtechnológiai vagy számítástechnikai eszközök igénybevételével.
- A Home Office kialakított munkarendje szerint az intézmény pedagógiai programjára és éves munkatervére alapozott feladatok ellátása

IV. Az óvodapedagógus távmunka megszervezésének elvei

A Home Office munka beindítása az óvodavezetés részéről gondos előkészítést, a beindulást követően pedig sok tekintetben a megszokottól eltérő iránymutató és ellenőrző munka. A vészhelyzet során megvalósított szervezési munkálatoknak köszönhetően bevezetésre került a pedagógusok otthonfoglalkoztatása, a szervezeti és szakmai munka szabályozottsága kimunkálása további finomítása a feladat. A vezetői utasítások és egyéb rendelkezések-szabályozások alkalmazása mellett a működés beindításának sikeréhez a pedagógusok és szülők bevonása is hozzájárul.

Humán erőforrás – Feltételek

- A nevelőmunka középpontjában változatlanul és hangsúlyosan a gyermek áll.

- Kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek virtuális jelenléte fontos feltétele a távmunkában ellátható óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a szülők és a gyermek számára.
- Lehetőség szerint egyenletes terhelés mellett az óvodapedagógusok összehangolt munkájukkal hozzá kell, hogy járuljanak a távmunkában ellátandó óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése, valamint szükség szerint a családok és az óvodapedagógusok mentális megsegítése a Home Office-ban történő munkavégzés során is speciálisan képzett szakember/szakemberek közreműködését igényli/igényelheti. Az óvodában dolgozó segítő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, szociális segítő stb.) is online folytatják fejlesztő munkájukat.
- A pedagógus az otthonról támogatott tanulást-nevelés menedzselő szerepe, Home Office bevezetésével az IKT eszközök alkalmazásával szakmai ismereteinek bővítése.

Tárgyi feltételek

- Távmunkában azok az óvodapedagógusok foglalkoztathatók, akik rendelkeznek saját, vagy lehetőség szerint az intézmény infrastruktúráját képező és használható, a feladatellátás szempontjából szükséges készségekkel és képességgel, azaz, a munkavégzéshez nélkülözhetetlen digitális eszközökkel, azok használhatóságával, és megfelelő informatikai kompetenciákkal. Ilyen készségek lehetnek pld.: számítógép, laptop, internet hozzáférés, okos telefon, Facebook profil, Messenger mobilalkalmazás, Viber mobilalkalmazás, Skype, Gmail e-mail levelezőcím, korlátlan telefonhasználat előfizetés stb. A felsorolt (és azokon túl még számos) készségek

mindegyike, és egy-egy intézményen belül az alkalmazások meghatározása – a lehetőségek függvényében – nem feltétlenül kell, hogy azonos legyen.

- A szülőkkel történő kapcsolatfelvétel első lépései között szükséges felmérni és megállapodni abban, hogy a kapcsolattartásnak milyen közös lehetőségei vannak, vagy lehetnek.
- A munkavégzés helyszínét képező otthoni munkaterületet úgy kell kialakítani és használni, hogy az a kényelmi szempontokon túl minden tekintetben megfeleljen a munkavédelmi előírásoknak is.
- A szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyermekeik otthoni környezetét – akár csak rövid időszakokra is – oly módon célszerű kialakítani, hogy az megfelelően szolgálja a biztonságot, kényelmet, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és tegyék lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését is.
- Amennyiben indokolt és szükséges, bizonyos időszakokban az intézmény épületeibe történő munkavégzésre is lehetőség van.

A távmunka beindítása – szervezési keretek

Az óvodapedagógusok napi munkarendjének kialakítását rugalmasan értelmezve, azonban a hatékony időgazdálkodás érdekében mégis, egyfajta mederbe terelten, az alábbiak szerint javasolt ütemezéssel:

8:00 – 12:00 óra között (4 óra időtartam):

- Nevelő-oktató munka tervezése, értékelése (tanulási és nevelési tervek, gyermekek fejlődésállapotának értékelése, munkatervi feladatok kivitelezése, pedagógiai
- portfólió készítése stb.
- Elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására.
- Elektronikus kapcsolattartás vagy rendelkezésre állás a munkatársakkal.

Megjegyzés: A délelőtti órákban „virtuális személyes kapcsolatot” (telefon, Skype stb.) nem célszerű kezdeményezni a családok irányába, mivel minden család másként éli meg a járvány okozta új helyzetet: többen otthonról dolgoznak, vagy iskolás gyermekeiket segítik a távoktatás során, az óvodapedagógusok által javasolt tevékenységeket végzik, a gyermekek elmélyült játéka folyik, készül az ebéd stb.

Tehát, a munkatársak közötti telefonos vagy egyéb más formában történő kapcsolattartásra elsősorban a délelőtt folyamán célszerű sort keríteni, (feladategyeztetés kollégákkal, videó konferencia keretében szakmai munkaközösségi foglalkozás, nevelőtestületi megbeszélés, óvodavezetői értekezlet, portfólió műhelyfoglalkozás stb.), ami azt feltételezi, hogy a délelőtt folyamán – lehetőség szerint – minden óvodapedagógus a Home Office feladat ellátási helyén kell, hogy tartózkodjon.

15:00 – 17:00 óra között (2 óra időtartam):

- Elektronikus kapcsolattartás a családokkal: gyermekekkel, szülőkkel, illetve igény szerint rendelkezésre állás.
- Elsősorban ebben az időszakban kerülhet sor a családok számára készített segítő tartalmakkal kapcsolatos megbeszélésekre, az esetleges visszacsatolások fogadására vagy kezdeményezésére, előzetes egyeztetés szerint a gyermekek fejlődésállapotát visszacsatoló családi beszélgetésekre (fogadóóra), a szülők és a gyermekek által kezdeményezett különböző kommunikációs helyzetekre.

Megjegyzés: Természetesen erről a lehetőségről, illetve gyakorlatról a szülők megfelelő tájékoztatást kapnak az intézmény vezetőjétől.

A kötött munkaidő további időtartamában (2 óra):

- egészségvédelem
- mentálhigiénés töltekezés
- szakmai töltekezés

• **Elvárás minden óvodapedagógustól**, hogy a szülők számára – hangsúlyozva annak jelentőségét – javasolják az otthoni heti és napirend kialakítását, illetve gyakorlatát. Egy jó napirendet a családban is a folyamatosság és rugalmasság kell, hogy jellemezze, melyet a családban a szülők alakítanak ki. Rugalmasan kezelve bár, de tudatosítsák gyermekeikben, hogy a nap mely szakában, mikor kerül sor az óvodapedagógusok által javasolt játék és egyéb tevékenységekre, valamint az óvodapedagógusokkal, vagy az irányításukkal virtuális környezetbe szervezett csoport szintű találkozókra, beszélgetésekre, egyéb programokra.

Fontos felhívni a szülők figyelmét arra, hogy biztosítsák a javasolt tevékenységekhez szükséges feltételeket, és amennyiben szükséges személyes jelenlétükkel is támogassák gyermekeiket, lehetőség szerint vonják be a kisebb vagy nagyobb testért/testvéreket, elősegítve ezzel is a különböző képességek fejlesztését, fejlődését, a szocializációt.

• **Az óvodapedagógusok adjanak tanácsot** a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, erősítve a szülőkben a játék kitüntetett szerepét, és annak személyiségfejlesztő lehetőségeit, illetve hatásait. A szülők kapjanak tanácsot a tekintetben is, hogy kötött formában a különböző tevékenységeket 5–35 perc időtartamra tervezzék a gyermekek életkori sajátosságai függvényében.

• **A család életének szervezésében is – hasonlóan az óvodaihoz – a gondozásnak meghatározó, és kiemelt szerepe kell, hogy legyen.** Fontos, hogy az óvodai csoport nevelési terve – természetesen a szülők számára is érthető tartalmakkal és tanácsokkal kiegészítve – kerüljön a szülők körében is megosztásra. Célszerű a kialakult pedagógiai tervezés gyakorlatától eltérően havi gondozási tervet készíteni a családi nevelés támogatására, kérve a szülőket, hogy lehetőség szerint gyermekeikről reális képet kialakítva osszák meg tapasztalataikat az óvodapedagógusokkal, kiegészítve ezzel is a gyermekek fejlődés állapotáról kialakított óvodapedagógusi megítélést, értékelést.

• **Az óvodai nevelés-tanítás tervezése és értékelése** a kialakult intézményi gyakorlatnak megfelelő kötelező dokumentumokban, azaz a csoportnaplókban, valamint a gyermekek megismerését rögzítő tapasztalatokat és az egyes gyermekek fejleszthetőségének terveit az óvodák nevelőtestülete által korábban jóváhagyott fejlődési naplókban kerülnek dokumentálásra.

A tervezési és értékelési feladatok ellátása során az óvodapedagógusok és a munkájukat segítő szakemberek együtt gondolkodására és együtt munkálkodására a Home Office időszakában fokozottabb mértékben kell, hogy sor kerüljön. Ennek rendszerét a bevezetés első szakaszában (kb. két hét) célszerű végig gondolni és kialakítani, kipróbálni.

A munkavégzéshez szükséges tanügyigazgatási dokumentumok (és más eszközök is) vezetői engedéllyel, az átvételt igazoló aláírást követően vihetők ki az intézmény területéről, fokozott gondot fordítva és felelősséget vállalva az adatvédelmi (GDPR) elvárásoknak.

• **Javasolt, hogy szakmai egyeztetés és megegyezés alapján kerüljön sor** a tanügyigazgatási dokumentumok átvételére és azok pontos, az elvárásoknak megfelelő vezetésére, ugyanakkor célszerű:

- a csoportnapló tervezési sablonjainak és tartalmainak újragondolása és időszakos adaptációja oly módon, hogy a tervezett nevelési-tanulási tartalmak – kiemelt hangsúlyt helyezve a műveltségtartalmakra, az adott témákhoz kapcsolódóan a célokra, valamint a javasolt módszerekre és eszközökre – a szülők számára is értelmezhető, illetve a szülők és gyermekek számára kivitelezhető legyen. (Lásd 2. sz. melléklet: A tevékenységekben megvalósuló tanulás javasolt heti terve – sablon)
- a fejlődési jellemzők visszacsatolásához javasolt (A Fejlődési napló kötelező dokumentum mellékleteként) a Mód-Szer-Tár által kifejlesztett „Fejlődésmutató összegző adatlap" használata. (Lásd 3. sz. melléklet Fejlődés mutató összesítő adatlap)

• ***A vezetői ellenőrzés és értékelés sarkalatos pontjai* – Mérték az érték**

- Az óvoda szakmai színvonalának megtartása
- A Home Office bevezetésének intézményi szintű szabályozása
- Az elvárásoknak való megfelelés ellenőrzése

Megjegyzés: A vezetői és óvodapedagógusi feladatellátást heti rendszerességgel javasolt dokumentálni, és a kialakított intézményi gyakorlatnak megfelelően tárolni. (Lásd 4.sz. melléklet: Távmunka során végzett vezetői tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumok listája, és 5. sz. melléklet: Távmunka során végzett óvodapedagógusi tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumok listája)

Kapcsolattartás – az óvoda kapcsolatai

Soha ilyen mértékben még nem voltak egymásra utalva a bolygónkon élő emberek!

Soha ilyen mértékben még nem voltak egymásra utalva az egy szervezetben dolgozók, az egy-egy feladatra szervezett különböző munkacsoportok tagjai, az egy óvodai csoportban dolgozó óvodapedagógusok, valamint a család és az óvoda.

Ez egy olyan helyzet, amikor az óvodapedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a gyermekekkel és munkatársaival. A kapcsolattartás formáit és részben a tartalmait is alapvetően rengette meg és rendezi át a kialakult helyzet, mely lényeges hangsúly eltolódásokat eredményez, azonban, ha kölcsönösen „sikerül élesre fogalmazni a célokat", a tudatos és hatékony együttműködésnek értékes pedagógiai hozadékai lehetnek.

- A kapcsolattartás formáját nem a személyes, ma már többnyire a virtuális jelenlét és kapcsolattartás jellemzi.
- A kapcsolattartás megítélését elsősorban az óvodában zajló folyamatok és gyakran a családokat is bevonó rendezvények alapján ítélhették meg a szülők és a gyermekek, ma már a megítélés mércéjét a változások megfelelő kezelésével, a pedagógusok problémamegoldó képességével, a pedagógusok rendelkezésére álló infrastruktúrával és informatikai kompetenciáinak minőségével, a szakmaiság képviseletével, a pedagógus tanácsadói vénájának lüktetésével, a napra és olykor a „percre készséggel",valamint egyéb más, és új mércékkel méretik meg.
- Míg a rohanó hétköznapokban a leginkább lényeges gyermeki kompetenciák fejlődésállapotára és a családdal történő közös fejlesztési stratégiák kialakítására nem

jutott kellő figyelem és idő, a családi „karantén napok” első tapasztalataira alapozva a szülők elsődleges „mérési eredményei” éppen a gyermekeik szociális kompetenciáira, a viselkedésük megítélésére hegyeződnek ki.

Abból kell kiindulnunk, hogy a nevelés elsődleges színtere a család, melyet az Óvodai nevelés országos alapprogramja is közvetít. Az óvodapedagógusok egyrészt a pedagógiai programjaik és pedagógiai gyakorlatuk fényében, másrészt a családok igényeire alapozottan segíthetik meg a gyermeki személyiség kibontakozását, fejlődését.

Az óvodának továbbra is elsődleges célja – bár alapvetően az eddigi együttműködés kevésbé gyakorolt formáiban – hogy a szülők számára nyújtott nevelési tartalmakkal kiegészítse a család nevelési gyakorlatát, és ez által szolgálja a családdal együtt a gyermek fejlődését.

A család együttműködési hajlandósága vagy képessége, valamint az együttnevelés eredményessége az új gyakorlat során korábban, és egyértelműen válhat érzékelhetővé.

A szülő dönthet, hogy ebbe bekapcsolódik, együttműködik, élni kíván-e a felkínált lehetőséggel. Minden bizonnyal azonban, számos családban adódhatnak olyan körülmények, amely a digitális kommunikációt és együttműködést kevésbé, vagy egyáltalán nem tudják felvállalni. Ebben az esetben célszerűnek látszik és javasolt, hogy az óvodapedagógusok a szociális segítő, vagy egyéb más külső segítséget vesznek igénybe. Az együttműködés formái a digitális környezet nyújtotta lehetőségek és a pedagógus kompetenciák függvényében változatosak lehetnek, a virtuális kapcsolattól az online „rendezvényekig” magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvodavezetés, az óvodapedagógusok, illetve a családok teremtenek meg. A kapcsolattartás minőségének emelése érdekében javasolt az egymástól tanulás e területen is.